

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea de Stat din Tiraspol
Facultatea Biologie și chimie
Catedra Chimie

Sergiu CODREANU

CHIMIE ANALITICĂ CALITATIVĂ

Compendiu de lucrări de laborator

Chișinău, 2013

CZU 543(076.5)
C 60

*Aprobat la ședința Consiliului facultății Biologie și chimie
din 30 ianuarie 2013*

*Aprobat la ședința Senatului UST
din 19 februarie 2013*

Recenzenți:

E. Melentiev – doctor în chimie, conferențiar, Universitatea de Stat din Tiraspol

E. Gorincioi – doctor în chimie, conferențiar, Institutul de Chimie al AȘM

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Codreanu, Sergiu

Chimie analitică calitativă: Compendiu de lucrări de laborator / Sergiu Codreanu;
Univ. de Stat din Tiraspol, Fac. Biologie și chimie, Catedra Chimie. – Ch.:Univ. de Stat
din Tiraspol, 2013. – 67 p.

Referințe bibliogr.: p. 66 (6 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-76-069-0

A n o t a ț i e

Chimia analitică reprezintă un compartiment al științelor chimice care se ocupă cu elaborarea și dezvoltarea metodelor de cercetare și analiză a substanțelor sau a amestecurilor de substanțe. Chimia analitică este constituită din chimia analitică calitativă și chimia analitică cantitativă.

Chimia analitică calitativă se ocupă cu determinarea compoziției calitative a substanțelor, adică cu stabilirea elementelor, ionilor, moleculelor sau a grupelor de atomi ce alcătuiesc substanța analizată. La determinarea compoziției calitative a substanțelor chimia analitică calitativă folosește diferite metode de analiză, cum ar fi: metode chimice, metode fizice și metode fizico-chimice.

Lucrarea dată include materialul didactic necesar pentru însușirea unor metode fizice (reacții de colorare a flăcării) și metode chimice de analiză calitativă a substanțelor și a amestecurilor de substanțe prin efectuarea reacțiilor de identificare a componentilor cât și de separare a lor. La baza reacțiilor de identificare și separare a cationilor și anionilor stă sistema acido-bazică de clasificare a lor.

Materialul este oformat ca compendiu de lucrări de laborator la chimia analitică calitativă și include 10 lucrări, în care este accentuat și lucrul individual al studentului.

Compendiul este alcătuit reeșind din programa analitică a cursului Chimie analitică și este adresat studenților facultății Biologie și chimie al UST de la specialitățile „Chimie”, „Chimie și fizică”, „Chimie și biologie” și „Biologie și chimie” ce studiază acest curs.

GENERALITĂȚI

1. Tehnica efectuării operațiilor de bază în analiza chimică calitativă

Încălzirea

Încălzirea eprubetelor cu soluție direct în flacăra becului de gaz este interzisă. Dacă reacția decurge la încălzire, atunci eprubeta cu soluție (sau cu soluție și precipitat) se introduce într-o baie de apă.

Evaporarea

Evaporarea cu scopul concentrării sau până la obținerea unui reziduu uscat se efectuează într-o capsulă de porțelan pe o baie de nisip sub nișă. Numai după răcire restul solid se trece din capsulă în eprubetă, spălând capsula cu o cantitate minimă de apă sau acid.

Sedimentarea

La efectuarea procesului de sedimentare volumul inițial al soluției din eprubete nu trebuie să fie mai mare de 2 cm^3 . Se creează condițiile necesare (aciditate, reactiv de mascare, temperatură) și apoi se adaugă cu picătura reactivul de sedimentare, amestecând conținutul eprubetei cu o baghetă de sticlă. Dacă scopul este separarea și înlăturarea ionilor, atunci numai decît se verifică plenitudinea sedimentării. Pentru acesta, după centrifugare, la soluția limpede de deasupra precipitatului, numită centrifugat, se adaugă atent cu pipeta 1–2 picături reactiv de sedimentare. Dacă soluția rămâne limpede, atunci sedimentarea e completă; dacă însă centrifugatului se tulbură, atunci se repetă procesul de sedimentare și după centrifugare iar se verifică plenitudinea sedimentării. După separare precipitatul și centrifugatului se studiază aparte.

Centrifugarea

Pentru a separa precipitatul format de soluție, la semimicrometoda de analiză se folosește centrifugarea, care se bazează pe accelerarea sedimentării particulelor fazei solide sub influența forței centrifuge ce se dezvoltă la rotirea rapidă a centrifugei. În duliile centrifugei electrice se instalează două eprubete (din masă

plastică) de centrifugare. În una se găsește soluția de analizat, iar în cealaltă apă (în calitate de contragreutate). Centrifuga se acoperă cu capacul și se conectează la sursa de curent electric. Peste 2-3 min. centrifuga se deconectează și numai după oprirea ei completă se ia capacul și se scot eprubetele. Soluția limpede (centrifugatul) se separă de precipitat cu ajutorul unei pipete, iar precipitatul se spală și apoi se analizează.

Spălarea precipitatului se efectuează în vederea înlăturării impurităților reținute de precipitat din soluția de analiză. În calitate de lichid de spălare de obicei se utilizează apă distilată (spălarea precipitatelor cristaline) sau soluția unui electrolit-coagulator (spălarea precipitatelor amorfe).

După separarea centrifugatului, la precipitat se adaugă 1-2 ml lichid de spălare (sau apă), se agită cu o baghetă, se centrifughează și se spală. Spălarea precipitatului se repetă de câteva ori. Pentru a analiza precipitatul separat, el se dizolvă într-o cantitate minimă de solvent (mai des soluția unui acid).

Efectuarea reacțiilor microcristaloscopice

Pe o lamelă de sticlă (sticlă portobiect) se ia o picătură de soluție de analizat și se adaugă o picătură de soluție sau un cristal mic de reactiv. Peste un timp oarecare apar cristale de o anumită culoare și formă. Mai importantă este forma cristalelor (semnal analitic). Pentru examinarea formei cristalelor se folosește microscopul.

Efectuarea reacțiilor prin picurare

Se efectuează ca și reacțiile microcristaloscopice, însă în calitate de portobiect se utilizează plăci speciale de porțelan (sau de plastic) cu adâncituri sau hârtie de filtru. Efectul analitic – formarea unei substanțe colorate.

2. Metoda acido-bazică de clasificare și analiză a cationilor

Metoda acido-bazică de analiză a cationilor are un șir de avantaje în comparație cu alte metode de clasificare. Metoda este relativ simplă, ușor poate fi însușită și nu cere reactivi deficitari.

Reactivii folosiți pentru separare sunt: acizii clorhidric și sulfuric, hidroxizii de potasiu și sodiu, precum și soluțiile de amoniac, care exclud aplicarea gazului toxic – sulfura de hidrogen, ceea ce reprezintă un alt avantaj al metodei.

Extinderea claselor și tipurilor de substanțe studiate pe parcursul analizei (cloruri, sulfați, hidroxizi, compuși complecși cu amoniacul) obligă la o repetare a proprietăților deja cunoscute a compușilor anorganici și la o aplicare practică conștientă a lor.

Vom nota aici și unele dezavantaje ale metodei. Includerea plumbului în grupa II nu este strictă, deoarece solubilitatea mărită a clorurii de plumb face ca separarea să nu fie completă și rămâne o parte de plumb în grupa III.

Solubilitatea parțială a hidroxidului de cupru este deseori cauza unor urme de Cu^{2+} în grupa IV.

Pierderile parțiale de Mg^{2+} au drept cauză dizolvarea hidroxidului de magneziu în prezența sărurilor de amoniu. Este dificilă și tehnica de solubilizare a sulfaților cationilor grupei III.

După metoda acido-bazică cationii sunt clasificați în șase grupe analitice:

	Grupele analitice					
	I K^+, Na^+, Li^+, NH_4^+	II $Ag^+, Pb^{2+}, [Hg_2]^{2+}$	III $Ba^{2+}, Ca^{2+}, Sr^{2+}, (Pb^{2+})$	IV $Al^{3+}, Zn^{2+}, Cr^{3+}, Sn^{2+}, Sn^{4+}$	V $Fe^{2+}, Fe^{3+}, Mn^{2+}, Mg^{2+}, Bi^{3+}$	VI $Cu^{2+}, Co^{2+}, Ni^{2+}, Hg^{2+}, Cd^{2+}$
Caracteristica grupei	<i>Clorurile, sulfații, hidroxizii - solubili în apă</i>	<i>Clorurile insolubile în apă și acizi diluați</i>	<i>Sulfații insolubili în apă și acizi</i>	<i>Hidroxizii amfoteri – solubili în exces de bază alcalină</i>	<i>Hidroxizii insolubili în exces de bază alcalină</i>	<i>Hidroxizii formează amoniacăți solubili</i>
Reactiv de grupă	—	<i>Soluție HCl (2M)</i>	<i>Soluție H_2SO_4 (2M)</i>	<i>Exces soluție: NaOH (4M)</i>	<i>Exces soluție: NH_4OH (conc.)</i>	<i>Exces soluție: NH_4OH (conc.)</i>
Efectul analitic	<i>Soluție: K^+, Na^+, Li^+, NH_4^+</i>	<i>Precipitat: $AgCl, PbCl_2, Hg_2Cl_2$</i>	<i>Precipitat: $BaSO_4, CaSO_4, SrSO_4, (PbSO_4)$</i>	<i>Soluție: $[Al(OH)_6]^{3-}, [Zn(OH)_4]^{2-}, [Cr(OH)_6]^{3-}, [Sn(OH)_4]^{2-}, [Sn(OH)_6]^{2-}$</i>	<i>Precipitat: $Fe(OH)_2, Fe(OH)_3, Mn(OH)_2, Mg(OH)_2, Bi(OH)_3$</i>	<i>Soluție: $[Cu(NH_3)_4]^{2+}, [Co(NH_3)_4]^{2+}, [Hg(NH_3)_4]^{2+}, [Cd(NH_3)_4]^{2+}, [Ni(NH_3)_4]^{2+}$</i>

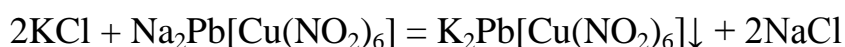
Lucrare de laborator № 1

Reacțiile de identificare ale cationilor grupelor I, II, III analitice

1. Reacțiile de identificare ale ionului de potasiu K⁺

1.1. Reacția microcristaloscopică cu Na₂Pb[Cu(NO₂)₆]

Acest reactiv numit hexanitrocupratul (II) de plumb și sodiu formează în mediu neutru cu cationii de potasiu cristale caracteristice de formă cubică și culoare neagră. Forma și culoarea cristalelor se cercetează la microscop.

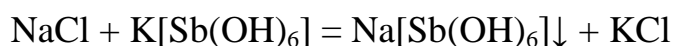
1.2. Reacția de colorare a flăcării

Sărurile de potasiu colorează flacăra în violet.

1.1. Reacțiile de identificare ale ionului de sodiu Na⁺

1.1.1. Reacția cu hexahidroxostibiatul (V) de potasiu

În mediu neutru sau slab bazic acest reactiv formează cu ionii de sodiu un precipitat alb cristalin:

Pentru observarea efectului analitic este nevoie de efectuat reacția la rece din concentrații mari și în lipsa ionului NH₄⁺.

Forma cristalelor se identifică la microscop.

1.1.2. Sărurile de sodiu colorează flacăra în galben.

1.2. Reacțiile de identificare ale ionului de litiu Li⁺

1.2.1. Reacția cu hidrogenofosfatul de sodiu

Hidrogenofosfații în mediu alcalin (pH>10) formează cu sărurile solubile de litiu un precipitat alb: $3\text{LiCl} + \text{Na}_2\text{HPO}_4 + \text{NaOH} \rightarrow$

Cationii grupelor analitice superioare împiedică identificarea ionului de litiu cu acest reactiv.

1.2.2. Reacția cu carbonatul de sodiu sau potasiu

Ionul de litiu formează cu acest reactiv un precipitat alb, solubil parțial în apă, de aceea este nevoie de concentrații mărite și mediu bazic.

1.2.3. Sărurile de litiu colorează flacăra încoloră un roșu-carmin.

- Examinați solubilitatea sedimentelor acestor trei cationi în acizi minerali.

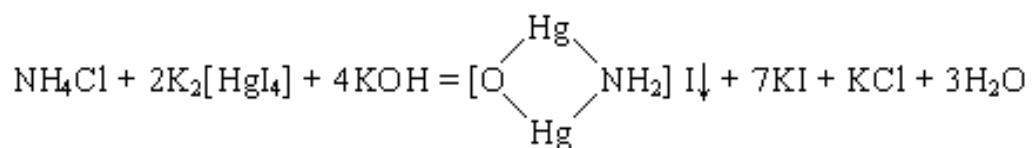
1.3. Reacțiile de identificare ale ionului de amoniu NH_4^+

1.3.1. Reacția cu bazele alcaline

La 2-3 picături de soluție a unei sări de amoniu adăugați 3-4 picături soluție KOH. Încălziți eprubeta și introduceți în vaporii care se elimină o hârtie de indicator universală umezită. Ce schimbări se petrec și de ce? Scrieți ecuațiile reacțiilor.

1.3.2. Reacția cu tetraiodmercuratul (II) de potasiu $\text{K}_2[\text{HgI}_4]$

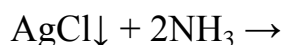
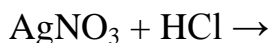
Sărurile de amoniu reacționează cu reactivul Nessler în mediu alcalin formând un precipitat roșu-brun (la conc. mici – galben). Reacția poate fi genată de cationii metalelor grele, care pot fi înlăturați cu ajutorul excesului de alcaliu.

2. Reacțiile de identificare ale ionului de argint Ag^+

2.1. Reacția ionului Ag^+ cu acidul clorhidric (HCl sau clorurile)

Ionul de argint formează cu clorurile un precipitat alb, solubil în exces de amoniac. Observați efectul analitic și încercați solubilitatea în soluție de amoniac.

Fiind expus la lumină precipitatul AgCl se înnegrește. De ce?

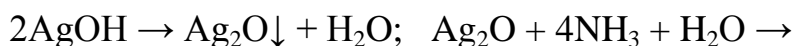
2.2. Reacția cu bazele alcaline (NaOH, KOH)

Ionul de Ag^+ formează cu bazele alcaline un precipitat brun. Verificați solubilitatea în acizi și amoniac. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

2.3. Reacția cu soluția amoniacală NH_4OH

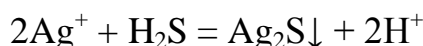
Ionul de argint formează cu soluția amoniacală un precipitat brun de oxid de argint, solubil în exces de reactiv cu formarea unui compus complex solubil, numit reactivul Tollens:

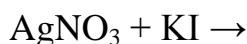
2.4. Reacția cu sulfura de hidrogen sau sulfura de sodiu (H_2S sau Na_2S)

Ionii de Ag^+ formează cu sulfurile precipitat negru, solubil în acid azotic (la încălzire):

2.5. Reacția cu iodura de potasiu KI

Ionul de argint formează cu iodura de potasiu un precipitat galben:

De verificat solubilitatea sedimentului în soluție amoniacală, carbonat de amoniu, acid azotic și tiosulfat de sodiu. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

2.6. Reacția cu cromatul de potasiu K_2CrO_4

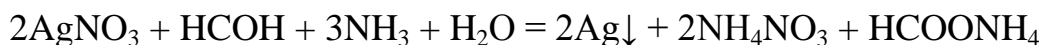

Care este efectul analitic al reacției? Încercați solubilitatea sedimentului în acid azotic și amoniac. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

Prezintă interferențe cationii Pb^{2+} , Ba^{2+} , $[\text{Hg}_2]^{2+}$, Hg^{2+} , Bi^{3+} .

2.7. Reacția de reducere a ionilor de Ag^+ cu aldehida formică HCOH

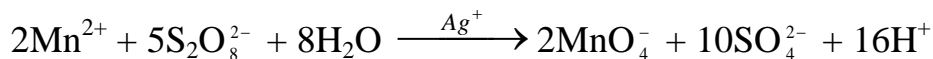
Aldehida formică reduce în mediu amoniacal sărurile de argint până la argint metalic (reacția „oglinzii de argint”):

Într-o eprubetă uscată se introduc 3-5 picături soluție de sare de argint și 4-6 picături soluție amoniacală ($\text{pH} = 8-9$), apoi se adaugă câteva picături soluție diluată de aldehidă formică și eprubeta se cufundă în apă caldă (nu fierbinte). Observați efectul analitic.

2.8. Reacția catalitică

Ionul de Ag^+ prin acțiunea lui catalitică, favorizează oxidarea ionului de Mn^{2+} în MnO_4^- cu persulfatul de amoniu.

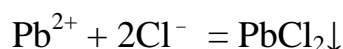

Se iau într-o eprubetă 5-6 picături soluție persulfat de amoniu, se adaugă o picătură soluție H_2SO_4 sau HNO_3 , 1-2 picături de H_3PO_4 (conc.) (ionii MnO_4^- sunt mai stabili și nu ușor se descompun) și 1-2 picături soluție Ag^+ și apoi tot amestecul se încălzește. La amestecul încălzit se introduc cu ajutorul unei baghete de sticlă câteva cristale de sulfat de mangan (II) sau azotat de mangan (II) și se amestecă. Care este efectul reacției?

Această reacție se poate folosi la depistarea unor cantități mici de Ag^+ sau invers, la determinarea ionului de Mn^{2+} .

2.1. Reacțiile de identificare ale ionului de plumb Pb^{2+}

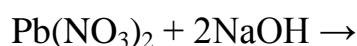
2.1.1. Reacția cu acidul clorhidric (HCl sau clorurile)

Care este efectul reacției? Încercați solubilitatea în acizi, baze, apă fierbinte. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

2.1.2. Reacția cu bazele alcaline (KOH , NaOH)

Ionul de Pb^{2+} formează cu bazele alcaline un precipitat alb:

Verificați solubilitatea în acizi, soluție de amoniac, exces de reactiv. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

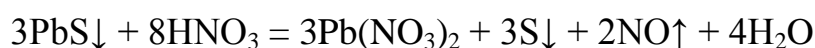
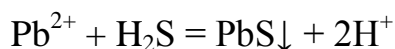
2.1.3. Reacția cu soluția amoniacală

Sărurile de plumb formează cu soluția amoniacală un precipitat alb, insolubil în exces de reactiv:

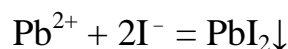
2.1.4. Reacția cu sulfurile

Formează un precipitat negru, solubil în acid azotic:

2.1.5. Reacția cu iodurile alcaline (KI , NaI)

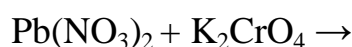
Ionul de Pb^{2+} formează cu iodura de potasiu un precipitat galben auriu, solubil în exces de reactiv:

• Verificați solubilitatea $\text{PbI}_2\downarrow$ în exces de acid HCl și bază alcalină, apă fierbinte. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

Prezintă interferențe ionii Ag^+ , Bi^{3+} , Cu^{2+} .

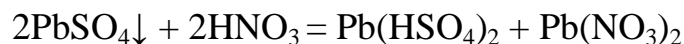
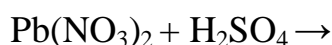
2.1.6. Reacția cu cromatul de potasiu K_2CrO_4

Observați efectul reacției. Verificați solubilitatea în baze alcaline, acizi tari și acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

2.1.7. Reacția cu acidul sulfuric H_2SO_4

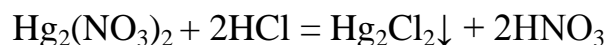
Acidul sulfuric precipită ionul de plumb formând un precipitat alb. Efectuați reacția și încercați solubilitatea PbSO_4 în acizi și baze.

Reacția este jenată de ionii Ba^{2+} , Sr^{2+} , Ca^{2+} , $[\text{Hg}_2]^{2+}$.

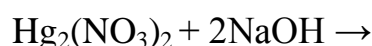
2.2. Reacțiile de identificare ale ionului de mercur (I)

2.2.1. Reacția cu acidul clorhidric diluat

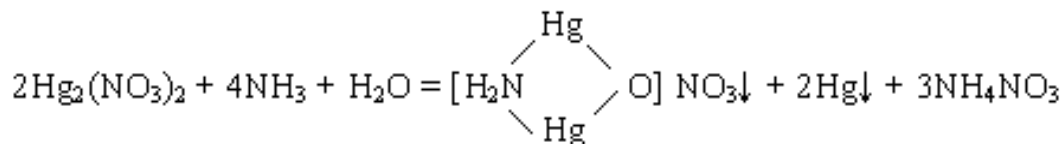
Încercați efectul soluției amoniacale asupra precipitatului.

2.2.2 Reacția cu bazele alcaline (NaOH, KOH)

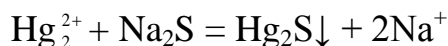
Observați efectul reacției. Încercați solubilitatea în soluție amoniacală.

2.2.3. Reacția cu soluția amoniacală NH_4OH

2.2.4. Reacția cu sulfura de hidrogen (H₂S sau Na₂S)

Ionii de mercur (I) formează cu ionii sulfură un precipitat negru, solubil în apă regală (amestec de acid azotic și clorhidric concentrați):

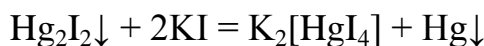

2.2.5. Reacția cu iodura de potasiu KI

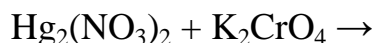
Iodura de potasiu formează cu sărurile de mercur (I) precipitatul verde murdar Hg₂I₂↓, care ușor se descompune până la mercur metalic (negru) și HgI₂ (roșu), datorită cărui fapt efectul analitic este un precipitat verde-murdar.

În exces de KI precipitatul se înnegrește complet:

2.2.6. Reacția cu cromatul de potasiu K₂CrO₄

Care este efectul reacției? Solubilitatea în acizi? Scrieți ecuațiile reacțiilor.

2.2.7. Reacția de reducere cu clorura de staniu (II) SnCl₂

Această reacție se efectuează pe hârtie de filtru. La o picătură de soluție sare de mercur (I) se adaugă o picătură soluție proaspăt pregătită de SnCl₂. Urmăriți schimbarea colorației sistemului.

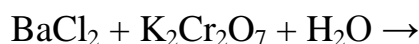
2.2.8. Reacția de reducere cu cuprul metalic

Pe o placă de aliaj de cupru (curățită prealabil cu hârtie de șmirghel) se aplică 1-2 picături de soluție a unei sări de mercur (I) și se lasă un anumit timp. Explicați procesul și scrieți ecuația reacției.

3. Reacțiile de identificare ale ionului de bariu Ba²⁺

3.1. Reacția cu dicromatul de potasiu K₂Cr₂O₇

Dicromatul de potasiu formează cu ionul de Ba^{2+} un precipitat galben, solubil în acizi minerali și insolubil în acid acetic. Reacția se efectuează în prezența unei soluții de CH_3COONa . Motivați necesitatea folosirii acestei soluții. De ce reacția poate fi realizată în prezența ionilor de Ca^{2+} și Sr^{2+} ? Prezintă interferențe ionii Hg_2^{2+} , Hg^{2+} , Ag^+ , Pb^{2+} , Bi^{3+} , Fe^{3+} . Observați efectul analitic și scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.2. Reacția cu acidul sulfuric H_2SO_4

Acidul sulfuric și sulfatii solubili precipită ionii de bariu din soluție, formând un precipitat alb microcristalin, insolubil în acizi și baze.

3.3. Reacția cu oxalatul de amoniu $(\text{NH}_4)_2\text{C}_2\text{O}_4$

Oxalatul de amoniu precipită ionii de bariu din soluție sub formă de precipitat alb. Verificați solubilitatea precipitatului în apă rece și caldă, acid clorhidric, azotic și acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

3.4. Reacția cu carbonatul de sodiu Na_2CO_3

Ionii de bariu cu carbonații formează un precipitat alb amorf. Efectuați reacția, verificați solubilitatea în apă, baze, acizi minerali, acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

3.5. Reacția cu hidrogenofosfatul de sodiu Na_2HPO_4

Ionii de bariu cu hidrogenofosfatul de sodiu formează un precipitat alb amorf. Efectuați reacția și verificați solubilitatea în acizi minerali și acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.6. Flacăra incoloră a arzătorului capătă o culoare galben-verzuie în prezența ionilor de bariu.

3.1. Reacțiile de identificare ale ionului de Ca^{2+}

3.1.1. Reacția cu acidul sulfuric (microcristaloscopică)

Acidul sulfuric precipită incomplet cationul de calciu. În prezența alcoolului etilic această sedimentare e mai pronunțată. Efectuați reacția, cercetați efectul analitic la microscop.

Verificați solubilitatea precipitatului în apă, acizi, baze, soluție sulfat de amoniu saturată și scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

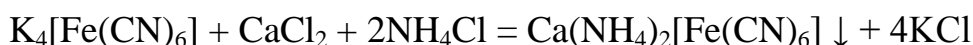
3.1.2. Reacția cu oxalatul de amoniu $(\text{NH}_4)_2 \text{C}_2\text{O}_4$

Oxalatul de amoniu reacționează cu ionii de calciu, formând un precipitat alb microcristalin la încălzire pe baia de apă.

Precipitatul este solubil în acizi minerali, dar spre deosebire de BaC_2O_4 și SrC_2O_4 este insolubil în acid acetic. Verificați solubilitatea și scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.1.3. Reacția cu hexacianoferatul (II) de potasiu $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$

Hexacianoferatul (II) de potasiu formează cu ionul de Ca^{2+} un precipitat alb cristalin, solubil în acizi minerali tari și insolubil în acid acetic. La 2-3 picături soluție a unei sări de calciu se adaugă 5 picături soluție tampon amoniacală (pH=8-9) și 2-3 picături de soluție saturată de $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$. Adăugarea unei picături de alcool etilic contribuie la precipitarea rapidă și completă a precipitatului. Amestecul se fierbe pe baia de apă. Încercați solubilitatea sedimentului și scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.1.4. Reacțiile cu Na_2CO_3 și cu Na_2HPO_4

Efectuați reacțiile și observați efectele analitice. Controlați solubilitatea în acizi minerali și acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.1.5. Sărurile de calciu colorează flacăra incoloră în roșu-cărămiziu,

3.2. Reacțiile de identificare ale ionului de Sr^{2+}

3.2.1. Reacția cu apa de gips

Ionul de Sr^{2+} cu apa de gips ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) formează la încălzire o turbureală slabă. Interferențe prezintă ionul de Ba^{2+} . Verificați solubilitatea în acizi și baze. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.2.2. Reacția cu oxalatul de amoniu $(\text{NH}_4)_2 \text{C}_2\text{O}_4$

Oxalatul de amoniu precipită ionii de Sr^{2+} , formând un sediment alb, solubil în acizi minerali. Examinați efectele și scrieți ecuațiile reacțiilor respective.

3.2.3. Reacția cu cromatul de potasiu K_2CrO_4

Cromatul de potasiu K_2CrO_4 precipită ionul de Sr^{2+} , sub formă de sediment de culoare galbenă, solubil în acizi tari și acid acetic.

Care este reacția și cum poate fi folosită această reacție pentru identificarea Sr^{2+} în prezența Ba^{2+} ?

Scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

3.2.4. Reacțiile cu Na_2CO_3 și cu Na_2HPO_4

Efectuați reacțiile și observați efectele analitice. Verificați solubilitatea precipitatelor obținute în baze, acizi minerali și acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

3.2.5. Sărurile stronțului colorează flacăra în roșu-carmin.

Lucrare de laborator № 2

Analiza amestecului de cationi din grupele I – III analitice

1. Identificarea cationului NH_4^+ (evitând pierderea în timp)

La 3-5 picături soluție analizată se adaugă o cantitate echivalentă de soluție de alcaliu și se încălzește pe baia de apă. Degajarea amoniacului poate fi recunoscută după mirosul caracteristic sau după schimbarea culorii hârtiei de indicator.

2. Detectarea cationilor grupei II și III analitice

Picurați în două eprubete câte 2-3 picături din soluția primită. În prima eprubetă adăugați 3 picături sol. HCl (2M), în a doua – sol. H_2SO_4 (2M). Apariția precipitatului în prima eprubetă confirmă prezența cationilor grupei II analitice (Ag^+ ; Hg_2^{2+} ; Pb^{2+}), în a doua – prezența cationilor grupei III (Ca^{2+} ; Ba^{2+} ; Sr^{2+}).

3. Separarea cationilor grupei II analitice

Într-o eprubetă picurați 30 picături din soluția primită și adăugați 5-7 picături sol. HCl (conc.), amestecați soluția bine și separați precipitatul la centrifugă. Controlați plenitudinea separării.

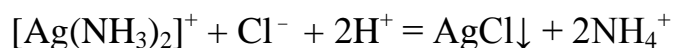
Decantați soluția de pe sediment – centrifugat (soluția I) în altă eprubetă și spălați precipitatul cu apă acidulată cu HCl (2M). În precipitat pot fi prezente clorurile AgCl, Hg₂Cl₂, PbCl₂ (precipitatul I).

4. Analiza cationilor grupei II analitice

Precipitatul I se spală de câteva ori cu apă fierbinte, pentru a dizolva PbCl₂. după separarea precipitatului rămas (Ia), verificați prezența plumbului în apele de spălare. Repetați operația până la separarea completă a acestui ion cu soluția de KI.

Precipitatul rămas (Ia) poate conține AgCl și Hg₂Cl₂. Tratați precipitatul (Ia) cu 4-5 picături soluție NH₃ (conc.) și agitați-l. Înnegrirea precipitatului indică prezența ionilor de mercur (I). În aceste condiții AgCl, care putea fi prezent în precipitat, se dizolvă cu formarea ionului complex [Ag(NH₃)₂]⁺. Precipitatul negru se separă la centrifugă și soluția se trece în altă eprubetă. Această soluție mai conține de rând cu ionul [Ag(NH₃)₂]⁺ și ionul Cl⁻. La soluția aceasta adăugați 2 picături de fenolftaleină și acidulați soluția cu HNO₃ până la dispariția culorii roze.

Dacă în soluție era prezent ionul [Ag(NH₃)₂]⁺, în condițiile create el degenerează și apare Ag⁺, care precipită cu ionul de Cl⁻. Apariția precipitatului alb indică prezența ionilor de Ag⁺ în amestecul inițial.

5. Separarea cationilor grupei III analitice

În soluția I, separată de pe precipitatul I, pot fi prezenți ionii Ba²⁺, Ca²⁺, Sr²⁺ și parțial Pb²⁺, care posibil n-a fost separat complet din cauza solubilității mărite a PbCl₂.

Pentru separarea ionilor de Pb²⁺ rămași, soluția I se tratează cu amoniac până la un mediu bazic. Precipitatul Pb(OH)₂ se centrifughează și se separă. Soluția de pe precipitat (IIa) se trece în altă eprubetă și se tratează cu (NH₄)₂CO₃. Se formează un precipitat alb de CaCO₃, BaCO₃, SrCO₃.

După ce a fost controlată plenitudinea sedimentării, precipitatul se separă la centrifugă, se spală cu apă distilată și se dizolvă în acid acetic la încălzire pe baia de apă. Din soluția obținută (IIb) pot fi identificați ionii Ba²⁺, Ca²⁺, Sr²⁺.

În cazul când în urma analizei de identificare a grupei II n-a fost stabilită prezența ionilor de Pb^{2+} , pentru analiză poate fi folosită soluția (I). Ea se neutralizează cu amoniac și se tratează cu $(NH_4)_2CO_3$. Modul de separare este analog cu cel indicat mai sus.

6. Analiza cationilor grupei III analitice

Într-o eprubetă picurați câteva picături de soluție (Iib) și 2-3 picături de $K_2Cr_2O_7$. Apariția precipitatului galben indică prezența ionului de Ba^{2+} . Ionii de Ba^{2+} vor prezenta interferențe pentru Ca^{2+} și Sr^{2+} . Pentru separarea lor, la 6-8 picături de soluție (Iib) se adaugă soluție tampon acetat și $K_2Cr_2O_7$ până la precipitarea completă a ionului Ba^{2+} .

Separați precipitatul și folosiți soluția obținută pentru analiza Sr^{2+} și Ca^{2+} .

Ionul de Sr^{2+} se identifică în soluție cu apa de gips. Pentru separarea lui, în această soluție se adaugă $(NH_4)_2SO_4$ (conc.).

În aceste condiții are loc sedimentarea completă a $SrSO_4$, iar $CaSO_4$ în exces de sulfat de amoniu se dizolvă formând compusul complex $[Ca(SO_4)_2]^{2-}$.

Precipitatul $SrSO_4$ se separară la centrifugă și în soluție se identifică ionul de Ca^{2+} cu oxalat de amoniu $(NH_4)_2C_2O_4$.

7. Separarea și analiza cationilor grupei I analitice

La 10 picături din soluția (I) se adaugă o cantitate echivalentă de H_2SO_4 (2M). Sedimentul se separă la centrifugă și în soluție se analizează prezența ionilor de Na^+ și K^+ folosind reactivii individuali.

- De repetat reacțiile de identificare ale cationilor grupelor analitice I – III.

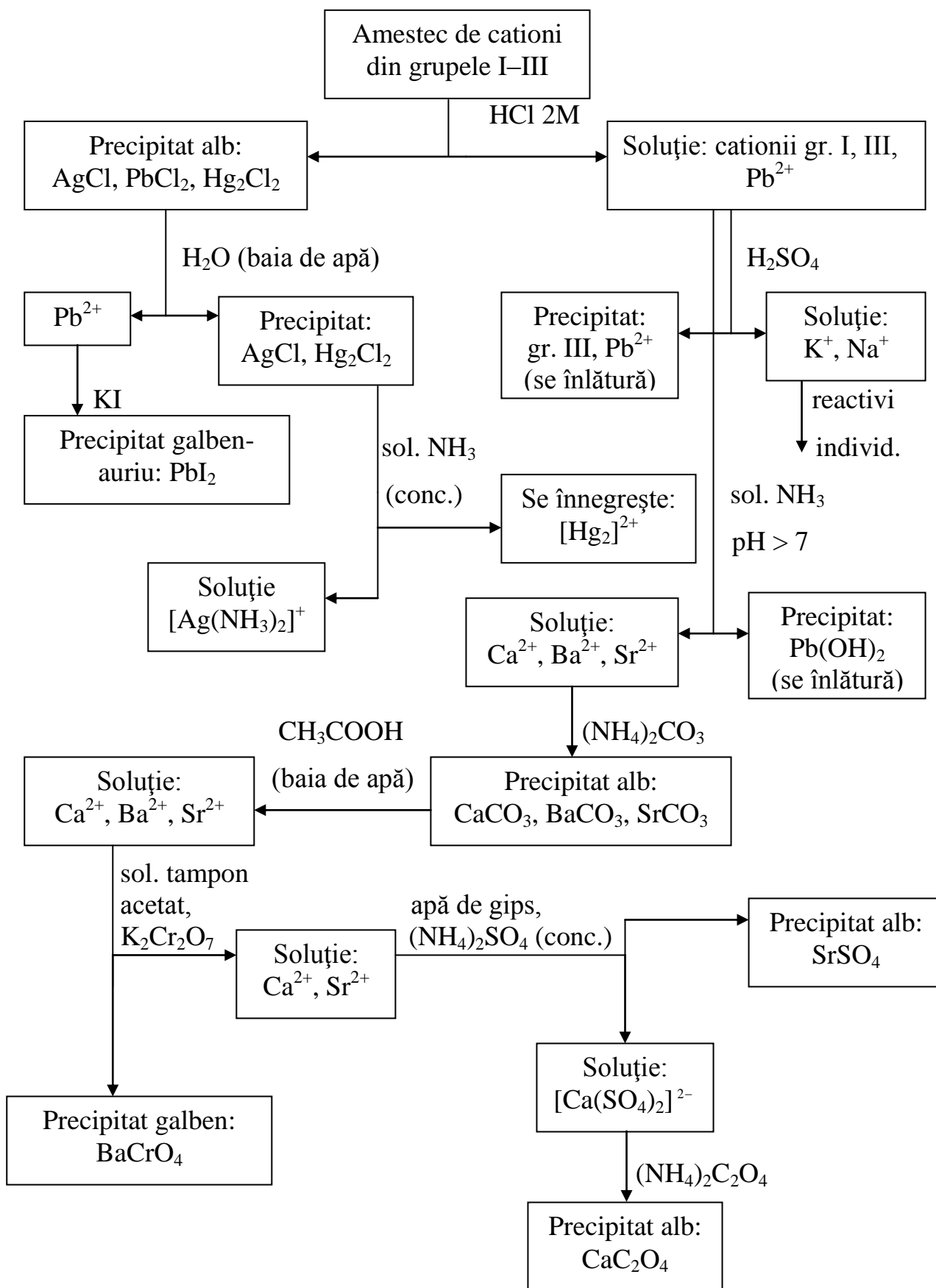

Fig. 1 Schema analizei sistematice a amestecului de cationi din grupele I-III analitice

Lucrare de laborator № 3

Reacțiile de identificare ale cationilor grupelor IV, V, VI analitice

4. Reacțiile de identificare ale ionului de aluminiu Al^{3+}

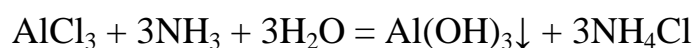
4.1. Reacția cu bazele alcaline (NaOH, KOH)

În cantitate echivalentă soluția de NaOH precipită ionul Al^{3+} sub formă de precipitat alb. De ce nu exces de reactiv?

Verificați solubilitatea în acizi și scrieți ecuațiile reacțiilor.

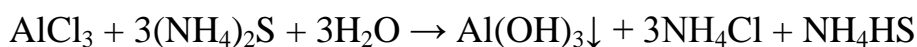
4.2. Reacția cu soluția de amoniac NH_4OH

Excesul de amoniac precipită ionul de Al^{3+} sub formă de hidroxid, insolubil în exces de reactiv:

4.3. Reacția cu sulfura de amoniu $(NH_4)_2S$

Efectuați reacția și observați efectul analitic.

Verificați solubilitatea precipitatului în acizi și baze.

4.4. Reacția cu hidrogenofosfatul de sodiu Na_2HPO_4

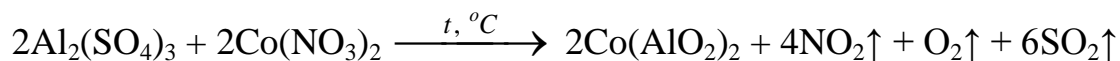
Hidrogenofosfatul de sodiu precipită ionul de Al^{3+} , formând un precipitat alb.

Încercați solubilitatea în acizi și baze, scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.5. Reacția cu nitratul de cobalt (II)

La calcinarea sărurilor de aluminiu cu azotatul de cobalt (II) rezultă aluminatul de cobalt $Co(AlO_2)_2$ de culoare albastră (albastrul lui Thenard).

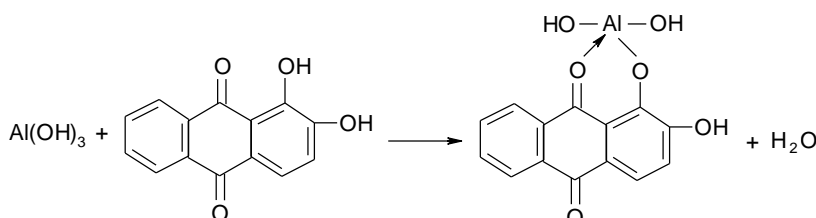
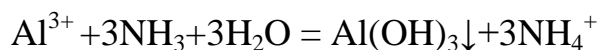

Cationii de Zn^{2+} , Cr^{3+} , Cu^{2+} și Ni^{2+} jenează reacția.

Pe o hârtie de filtru se aplică 1-2 picături soluție a unei sări de aluminiu, apoi se adaugă 1-2 picături soluție $Co(NO_3)_2$. Hârtia se usucă, apoi se arde într-o capsulă de porțelan. Observați culoarea cenușii.

4.6. Reacția cu alizarina

Alizarina (1,2-dioxiantrachinonă) formează cu hidroxidul de aluminiu un compus complex insolubil de culoare roșie-intens (lacul de aluminiu). Interferențe prezintă ionii de fier, crom, mangan.

Pe o hârtie de filtru se aplică 2 picături soluție de alizarină în alcool, apoi se adaugă o picătură soluție sare de aluminiu și se ține hârtia deasupra unei sticlute cu soluție NH_3 (conc.). Hidroxidul de aluminiu format absoarbe colorantul (alizarina), formând o pată de culoare roșie-brună. Excesul de colorant se înlătură prin tratarea cu soluție de acid acetic diluat. Pe hârtia de filtru rămâne lacul de aluminiu colorat în roșu-intens, restul hârtiei colorându-se în violet (după uscare culoarea violetă dispăre).

4.7. Reacția cu exces de bază alcalină și NH_4Cl solid

La acțiunea unei baze alcaline cu sărurile de aluminiu se formează precipitatul $\text{Al}(\text{OH})_3$, care se dizolvă în exces de reactiv. La fierberea soluției cu NH_4Cl solid se formează fulgi albi de $\text{Al}(\text{OH})_3$:

4.1 Reacțiile de identificare ale ionului de zinc Zn^{2+}

4.1.1. Reacția cu bazele alcaline (NaOH , KOH)

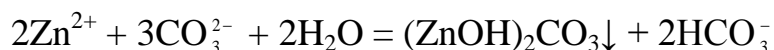
Ionul de zinc se precipită cu bazele alcaline sub formă de precipitat alb. Care este efectul analitic la adăugarea excesului de reactiv și a acizilor? Scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.1.2. Reacția cu sulfura de sodiu Na_2S sau sulfura de amoniu $(\text{NH}_4)_2\text{S}$

Sulfurile precipită ionul Zn^{2+} în precipitat alb. Efectuați reacția și încercați solubilitatea în acizi minerali și baze, acid acetic. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.1.3. Reacția cu carbonatul de sodiu Na_2CO_3

Carbonatul de sodiu precipită ionul de Zn^{2+} sub formă de precipitat alb. Care este cauza formării acestui precipitat?

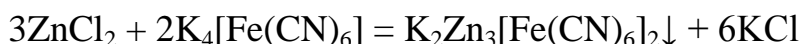

4.1.4. Reacția cu hidrogenofosfatul de sodiu Na_2HPO_4

Hidrogenofosfatul de sodiu precipită ionul de zinc sub formă de precipitat de culoare albă. Verificați solubilitatea în baze și acizi, scrieți ecuațiile reacțiilor posibile.

4.1.5. Reacția cu hexacianoferratul (II) de potasiu $K_4[Fe(CN)_6]$

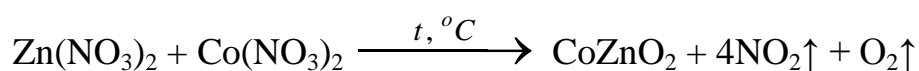
Hexacianoferratul (II) de potasiu formează cu ionii Zn^{2+} un precipitat alb cristalin, solubil în baze alcaline:

Observați formarea precipitatului la fierberea amestecului. Examinați forma cristalelor la microscop. Reacția este jenată de Fe^{3+} , Cu^{2+} , $KMnO_4$.

4.1.6. Reacția cu nitratul de cobalt (II) $Co(NO_3)_2$

Nitratul de cobalt (II) formează cu sărurile de zinc o substanță verde (verdele lui Rinmann). Reacția se efectuează analogic ca și în punctul 4.5.

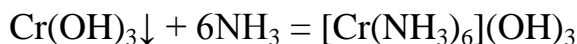
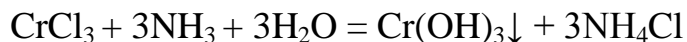
4.2. Reacțiile de identificare ale ionului de crom Cr^{3+}

4.2.1. Reacția cu bazele alcaline (NaOH, KOH)

Bazele alcaline sedimentează ionul de crom, formând un precipitat de culoare verde murdar, care se dizolvă în exces de reactiv. Verificați solubilitatea în acizi și scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.2.2. Reacția cu exces de amoniac

Ionul de Cr^{3+} reacționând cu excesul de amoniac se transformă în compus complex de culoare galbenă (soluție).

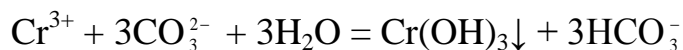

4.2.3. Reacția cu sulfurile (Na_2S ; $(\text{NH}_4)_2\text{S}$)

Ionul de Cr^{3+} reacționează cu sulfurile ca și ionul de Al^{3+} (hidroliza completă), formând un sediment de culoare verde-murdar. Care este compoziția sedimentului? Verificați solubilitatea în acizi și baze. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.2.4. Reacția cu carbonatul de sodiu Na_2CO_3

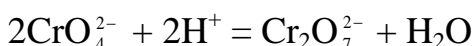
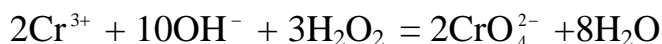
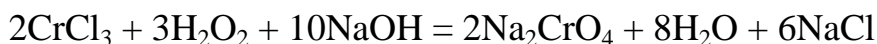
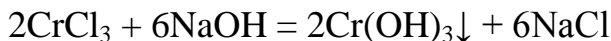
Carbonatul de sodiu precipită ionul de Cr^{3+} sub formă de sediment de culoare verde-murdar:

4.2.5. Reacția cu hidrogenofosfatul de sodiu Na_2HPO_4

Hidrogenofosfatul de sodiu precipită ionul de crom Cr^{3+} sub formă de fosfat de culoare verde. Verificați solubilitatea în acizi și baze și scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.2.6. Reacția de oxidare cu peroxid de hidrogen H_2O_2

Efectuați toate aceste transformări și notați cum decurg schimbările culorilor ionilor respectivi.

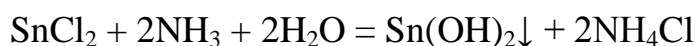
4.3. Reacțiile de identificare ale ionului de staniu Sn^{2+}

4.3.1. Reacția cu hidroxidul de potasiu KOH

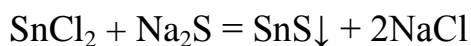

Efectuați reacția. Verificați solubilitatea în acizi și baze, scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.3.2. Reacția cu exces de amoniac

4.3.3. Reacția cu sulfura de sodiu

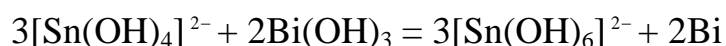
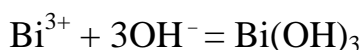
Care este efectul analitic? Controlați solubilitatea în acizi și baze. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

4.3.4. Reacția cu carbonatul de sodiu Na_2CO_3

Ionii de Sn^{2+} reacționează cu carbonatul de sodiu formând, hidroxidul insolubil Sn(OH)_2 de culoare albă. Care este cauza formării acestui precipitat? Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

4.3.5. Reacția cu nitratul de bismut (III)

La 2-3 picături soluție SnCl_2 se adaugă cu picătura soluție de bază alcalină (conc.) până la dizolvarea sedimentului Sn(OH)_2 , apoi se mai adaugă 3-4 picături soluție de bază alcalină, 1-2 picături de soluție $\text{Bi(NO}_3)_3$ și amestecul se agită bine. Care este efectul analitic observat?

5. Reacțiile de identificare ale ionului de fier Fe^{2+} 5.1. Reacția cu hexacianoferatul (III) de potasiu $\text{K}_3[\text{Fe(CN)}_6]$

Hexacianoferatul (III) de potasiu oxidează ionul Fe^{2+} în Fe^{3+} , care la rândul său se precipită cu produsul de reducere a reactivului într-un precipitat albastru (pH=3):

Verificați solubilitatea precipitatului în acizi și baze. Care sunt efectele observate?

Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

5.2. Reacția cu dimetilgloxima $\text{HON}=\text{C}(\text{CH}_3)-\text{C}(\text{CH}_3)=\text{NOH}$

Reactivul Ciugaev precipită ionul de Fe^{2+} în prezența amoniacului, formând un sediment de culoare roșie. Consultați punctul 6.2.1.

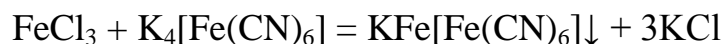
Această reacție caracteristică permite de a identifica Fe^{2+} în prezența ionului de Fe^{3+} , dacă ultimul este mascat cu acid tartric $\text{H}_2\text{C}_4\text{H}_4\text{O}_6$.

Interferențe prezintă ionul de Ni^{2+} .

5.1. Reacțiile de identificare ale ionului de Fe^{3+}

5.1.1. Reacția cu hexacianoferatul (II) de potasiu $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$

Hexacianoferatul (II) de potasiu în mediu acid formează cu ionii Fe^{3+} precipitat albastru:

Care este efectul analitic observat? Cum se comportă precipitatul față de alcalii și acizi? Care sunt concluziile?

Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

5.1.2. Reacția cu tiocianatul de amoniu NH_4SCN

Această reacție se efectuează în mediu acid. Care este cauza? Controlați solubilitatea în acizi și baze. Scrieți ecuațiile reacțiilor respective.

5.2. Reacțiile de identificare ale ionului de Mn^{2+}

5.2.1. Reacția cu oxidul de plumb (IV)

Oxidul de plumb (IV) în mediu de acid azotic, oxidează ionul de Mn^{2+} până la MnO_4^- . Într-o eprubetă se introduce puțin praf de PbO_2 , 1 ml de acid azotic (1:1) și nu mai mult de o picătură de sare de mangan (II).

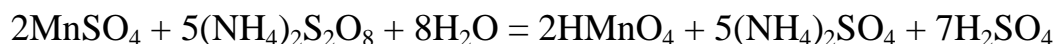
Amestecul de fierbe 1-2 min. pe baia de apă. După răcire amestecul se diluează cu 8-10 picături de apă distilată.

Care este efectul reacției? Anionii de Cl^- , I^- , Br^- împiedică reacția. Cum s-ar putea de mascat acești ioni?

5.2.2. Reacția cu persulfatul de amoniu $(\text{NH}_4)_2\text{S}_2\text{O}_8$

Persulfatul de amoniu în prezența catalizatorului (ionului de Ag^+) oxidează ionul de Mn^{2+} la MnO_4^- .

Observați semnalul analitic.

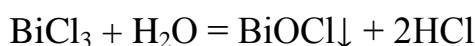
Care va fi efectul reacției în lipsa ionului de Ag^+ și în exces de Mn^{2+} ?

5.3. Reacțiile de identificare ale ionului de bismut Bi^{3+}

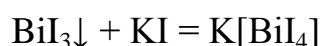
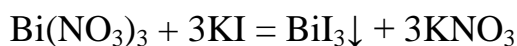
5.3.1. Reacția cu apa

La diluarea soluției de clorură de bismut (III) cu apă distilată se formează precipitat alb de cloroxid (clorură de bismut). La încălzire cu HCl precipitatul se dizolvă, iar la diluare cu apă apare din nou.

5.3.2. Reacția cu iodura de potasiu

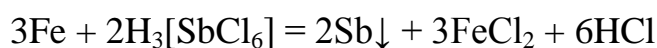
Iodura de potasiu reacționează cu sărurile de bismut formând precipitatul BiI_3 de culoare neagră, care se dizolvă în exces de reactiv cu formare de compus complex de culoare portocalie-închis.

5.4. Reacțiile de identificare ale ionului de stibiu (III)

5.4.1. Reacția cu fierul

În soluția unei sări de stibiu (III) acidulată se introduc bucățele de fier tăiate mărunț (în prealabil curățite cu hârtie de șmirghel) și se încălzește. Se observă formarea fulgilor negri de stibiu elementar.

5.4.2. Reacția cu tiosulfatul de amoniu $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$

La 2-3 picături soluție clorură de stibiu (III) se adaugă o picătură soluție H_2SO_4 diluat, 5-6 picături de apă și 2-3 cristale de $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$. Se observă sedimentarea precipitatului roșu. Reacția este genată de ionii de Bi^{3+} , Cu^{2+} și Hg^{2+} .

5.4.3. Efectuați reacțiile expuse în tabelul 1 și scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare (individual).

Produsele reacțiilor comune și selective ale cationilor grupei V analitice

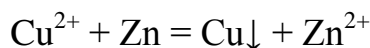
Tabela 1

Reactivii	Cationii					
	Fe^{2+}	Fe^{3+}	Mn^{2+}	Mg^{2+}	Bi^{3+}	Sb(III)
$NaOH$	$Fe(OH)_2$, precipitat alb, treptat devine verzui, apoi roșu-brun	$Fe(OH)_3$, precipitat roșu-brun	$Mn(OH)_2$ precipitat alb, treptat devine brun	$Mg(OH)_2$, precipitat alb, solubil în NH_4Cl	$Bi(OH)_3$, precipitat alb	$Sb(OH)_3$, precipitat alb, solubil în exces de reactiv
$NaOH + H_2O_2$	$Fe(OH)_3$	$Fe(OH)_3$	$MnO(OH)_2$ precipitat negru-brun	$Mg(OH)_2$	$Bi(OH)_3$	$SbO(OH)_3$
NH_3	$Fe(OH)_2$	$Fe(OH)_3$	$Mn(OH)_2$	$Mg(OH)_2$	$Bi(OH)_3$	$Sb(OH)_3$
$NH_3 + H_2O_2$	$Fe(OH)_3$	$Fe(OH)_3$	$MnO(OH)_2$	$Mg(OH)_2$	$Bi(OH)_3$	$SbO(OH)_3$
H_2S	FeS , precipitat negru, solubil în acizi	Fe_2S_3 , precipitat negru, solubil în acizi	MnS , precipitat de culoarea pielei, solubil în acizi	–	Bi_2S_3 , precipitat negru	Sb_2S_3 , precipitat portocaliu, solubil în $(NH_4)_2S$
Na_2CO_3	$FeCO_3$, precipitat alb, devine roșu-brun	$Fe(OH)CO_3$, precipitat brun	$MnCO_3$, precipitat alb, solubil în acizi	$Mg(OH)_2CO_3$, precipitat alb, solubil în acizi și NH_4Cl	$Bi(OH)CO_3$, precipitat alb	$Sb(OH)_3$
Na_2HPO_4	$Fe_3(PO_4)_2$, precipitat alb, solubil în acid acetic	$FePO_4$, precipitat gălbui, solubil în acid acetic	$Mn_3(PO_4)_2$, precipitat alb, solubil în acid acetic	$MgHPO_4$, precipitat alb, solubil în acid acetic	$BiPO_4$, precipitat alb, insolubil în acid acetic	–

6. Reacțiile de identificare ale ionului de cupru Cu^{2+}

6.1. Reacția cu metalele active

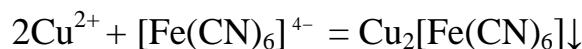
Aluminiul, fierul, zincul și alte metale active reduc ionul de Cu^{2+} până la cupru metalic:

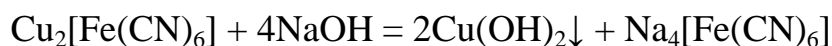
Cuprul ce se elimină se depune sub formă de masă spongioasă de culoare roșietică. Această reacție poate fi folosită la separarea ionului Cu^{2+} de ionul Cd^{2+} .

6.2. Reacția cu hexacianoferatul (II) de potasiu $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$

Hexacianoferatul (II) de potasiu precipită din soluțiile acide ionul de Cu^{2+} , formând un precipitat roșu-brun:

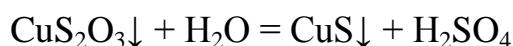
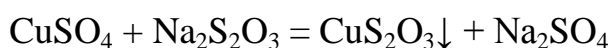

Precipitatul este solubil în soluția de amoniac și se descompune în mediu alcalin.

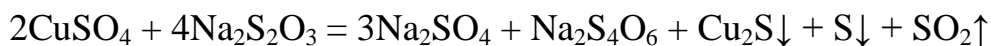

6.3. Reacția cu tiosulfatul de sodiu $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$

Tiosulfatul de sodiu luat în cantități echivalente, precipită ionul de Cu^{2+} , formând un precipitat negru:

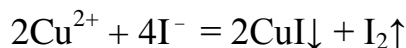
În exces de reactiv, la încălzire și mediu acid se sedimentează Cu_2S de culoare brună-închis și sulf liber:

Această reacție poate fi folosită la separarea ionului de Cu^{2+} de cationii Cd^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} , care nu sunt precipitați de tiosulfatul de sodiu.

Un efect analog are cu acest reactiv și cationul Hg^{2+} , însă produsul HgS este insolubil în acid azotic diluat, pe când CuS și Cu_2S se dizolvă în soluție diluată de acid acetic. Verificați solubilitatea și scrieți ecuațiile reacțiilor.

6.4. Reacția cu iodura de potasiu KI

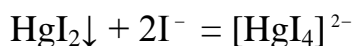
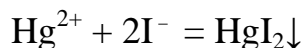

Care este efectul analitic al reacției?

6.1. Reacțiile de identificare ale ionului de mercur Hg^{2+}

6.1.1. Reacția cu iodura de potasiu

Iodura de potasiu precipită ionul de Hg^{2+} , formând un sediment de culoare roșie, care este solubil în exces de reactiv.

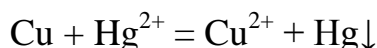

Reacția este jenată de cationii Cu^{2+} , Bi^{3+} , Pb^{2+} , Ag^+ .

6.1.2. Reacția cu cuprul metalic

O placă de cupru (sau o monedă) introdusă într-o soluție acidulată de sare de mercur (II) se acoperă cu un reziduu argintiu de mercur.

Ionul de mercur poate fi redus până la mercur liber și de sărurile de staniu (II).

6.2. Reacțiile de identificare ale ionului de nichel Ni^{2+}

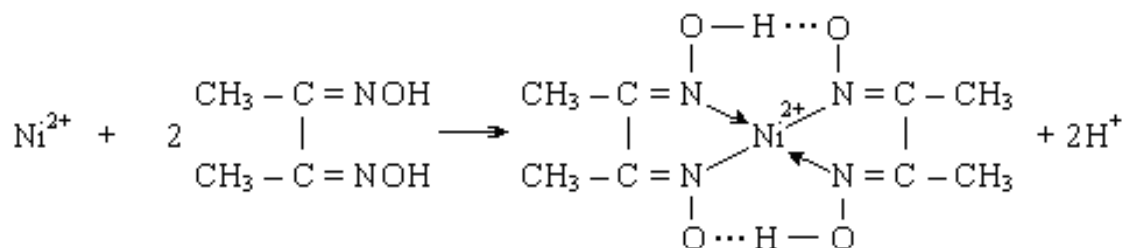
6.2.1 Reacția cu reactivul Ciugaev

Dimetilgloxima formează cu sărurile de nichel (II), în mediu amoniacal, un precipitat roșu mătășos.

Reacția este împiedicată de prezența unor cationi, care formează la acțiunea NH_3 precipitate colorate (de exemplu Fe^{3+}).

Cationul de Fe^{2+} , care de asemenea prezintă interferențe poate fi ușor înlăturat, oxidându-l în Fe^{3+} cu H_2O_2 sau HNO_3 , iar ionul de Fe^{3+} se fixează cu NaF sub formă de complex solubil incolor $[\text{FeF}_6]^{3-}$.

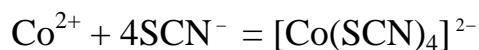
Reacția poate fi specifică pentru Ni^{2+} , dacă se efectuează prin metoda de picurare pe hârtie de filtru în prezența Na_2HPO_4 .

6.3. Reacțiile de identificare ale ionului de cobalt Co^{2+}

6.3.1. Reacția cu tiocianatul de amoniu NH_4SCN

Ionul de Co^{2+} formează cu NH_4SCN un compus complex de culoare albastră. Complexul este mai stabil în solvenți organici.

Sensibilitatea reacției crește dacă la soluția obținută se adaugă alcool etilic, care datorită agitării complexul se dizolvă și se ridică la suprafață colorând stratul superior al solventului în albastru-intens. Ionii de Fe^{3+} împiedică determinarea cobaltului cu acest reactiv, care formează un complex colorat în roșu aprins și maschează culoarea albastră a complexului cobaltului.

Prezența Fe^{3+} poate fi mascată prealabil cu acid oxalic, fluorură de sodiu sau acid fosforic, care formează complecși stabili incolori. Reacția se poate efectua și pe hârtie de filtru.

6.3.2. Reacția pe cale uscată

O fâșie de hârtie de filtru se umezește cu o soluție de sare de zinc (sau aluminiu), se usucă puțin, apoi se tratează cu soluție de sare de cobalt (II), iarăși se usucă și apoi se arde. Observați culoarea cenușii și scrieți ecuațiile reacțiilor.

6.3.3. Efectuați experiențele expuse în tabelul 2, controlați solubilitatea precipitatelor în acizi și exces de bază alcalină. Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare (individual).

Tabelul 2

Produsele reacțiilor analitice comune și selective ale cationilor grupei VI analitice

Reactivii	Cationii				
	Cu^{2+}	Hg^{2+}	Co^{2+}	Ni^{2+}	Cd^{2+}
NaOH	$\text{Cu}(\text{OH})\text{Cl}$, precipitat verde-albastru	HgO , precipitat galben	$\text{Co}(\text{OH})\text{Cl}$, precipitat albastru	$\text{Ni}(\text{OH})\text{Cl}$, precipitat verde	$\text{Cd}(\text{OH})_2$, precipitat alb
NH_3 , soluție diluată	$\text{Cu}(\text{OH})\text{Cl}$	$[\text{HgNH}_2]\text{Cl}$, precipitat alb	$\text{Co}(\text{OH})\text{Cl}$	$\text{Ni}(\text{OH})\text{Cl}$	$\text{Cd}(\text{OH})_2$
NH_3 , soluție concentrată	$[\text{Cu}(\text{NH}_3)_4]\text{Cl}_2$, soluție albastră-înșchis	$[\text{HgNH}_2]\text{Cl}$	$[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]\text{Cl}_2$, soluție galbenă-cenușie	$[\text{Ni}(\text{NH}_3)_6]\text{Cl}_2$, soluție albastră	$[\text{Cd}(\text{NH}_3)_4]\text{Cl}_2$, soluție incoloră
$\text{NH}_3(\text{conc}) +$ NH_4Cl	$[\text{Cu}(\text{NH}_3)_4]\text{Cl}_2$	$[\text{HgNH}_2]\text{Cl}$, soluție incoloră	$[\text{Co}(\text{NH}_3)_6]\text{Cl}_2$	$[\text{Ni}(\text{NH}_3)_6]\text{Cl}_2$	$[\text{Cd}(\text{NH}_3)_4]\text{Cl}_2$
H_2S sau ($\text{HCl} + \text{Na}_2\text{S}$)	CuS , precipitat negru	HgS , precipitat negru	CoS , precipitat negru	NiS , precipitat negru	CdS , precipitat galben
Na_2CO_3	CuCO_3 , precipitat albastru	HgO , HgCO_3 , precipitat brun	$(\text{CoOH})_2\text{CO}_3$, precipitat albastru	NiCO_3 , precipitat verde	CdCO_3 , precipitat alb
Na_2HPO_4	$\text{Cu}_3(\text{PO}_4)_2$, precipitat albastru	HgHPO_4 , precipitat alb	$\text{Co}_3(\text{PO}_4)_2$, precipitat violet	$\text{Ni}_3(\text{PO}_4)_2$, precipitat verde	CdHPO_4 , precipitat alb

Lucrare de laborator № 4***Analiza amestecului de cationi din grupa IV analitică***

1. Analiza sistematică a amestecului de cationi din grupa IV se efectuează în trei etape: detectarea și identificarea cationilor de aluminiu și staniu, detectarea cationilor de zinc, identificarea cationilor de crom.

Într-o eprubetă se i-au 6-7 picături soluție de analizat, se adaugă 8 picături soluție de amoniac și 6-7 picături soluție peroxid de hidrogen. Amestecul primit se încălzește 6-7 min. pe baia de apă. Precipitatul obținut (Al(OH)_3 și Sn(OH)_4) se separă prin centrifugare.

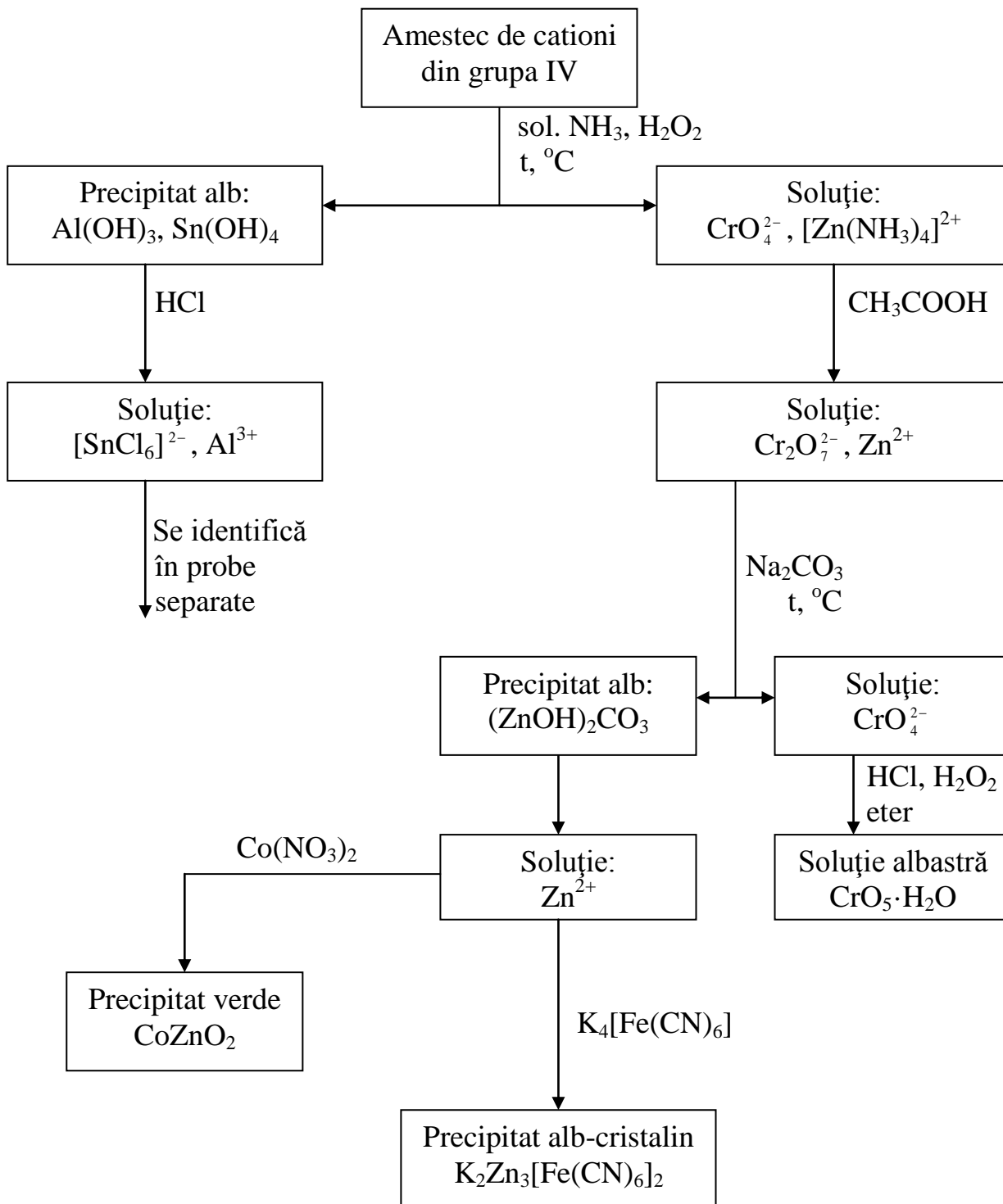
Centrifugatul (soluția) se trece atent cu ajutorul unei pipete în altă eprubetă. Precipitatul se dizolvă în 5-6 picături soluție de acid clorhidric, iar soluția primită se împarte în două părți, una pentru depistarea aluminiului, alta pentru staniu.

Prezența ionului de aluminiu se poate confirma cu ajutorul alizarinei sau a soluției $\text{Co(NO}_3)_2$. Ionii Sn(IV) se depistează cu $\text{Bi(NO}_3)_3$, prealabil reducându-i la Sn^{2+} . Centrifugatul, care poate conține anionii CrO_4^{2-} și amiacatul de zinc $[\text{Zn(NH}_3)_4]^{2+}$ se neutralizează cu acid acetic (adăugând acidul cu picătura și agitând cu bagheta de sticlă) și se încălzește pe baia de apă 2-5 min., apoi se adaugă 5-6 picături carbonat de sodiu. Precipitatul primit este sarea bazică $(\text{ZnOH})_2\text{CO}_3$, care se separă prin centrifugare și se dizolvă în câteva picături soluție de acid acetic. În soluția primită, cu ajutorul reactivilor se poate confirma prezența ionilor de zinc.

Centrifugatul, după separarea sării $(\text{ZnOH})_2\text{CO}_3$ poate conține anionii cromat, care pot fi depistați în formă de CrO_6^- (vezi reacția 4.2.6.).

2. Analiza amestecului de cationi din grupa IV se poate de efectuat și prin metoda fracționată. La început se recomandă de depistat ionii Sn^{2+} , pentru a exclude influența procesului de „îmbătrânire”, care poate duce la pierderea lui. Ionii de Sn^{2+} și Sn^{4+} se determină în probe aparte cu soluția nitratului de bismut.

Cationii Cr^{3+} se determină în probă aparte în reacția de oxidare cu H_2O_2 până la CrO_5 (peroxid de crom). Ionii Zn^{2+} se pot analiza cu ajutorul sulfurii de hidrogen, Al^{3+} – cu alizarina sau aluminona.

Fig. 2 Schema analizei sistematice a amestecului de cationi din grupa IV analitică

Lucrare de laborator № 5***Analiza amestecului de cationi din grupa V analitică***

La efectuarea analizei sistematice a amestecului de cationi din grupa V analitică este nevoie de conștientizat particularitățile specifice ale compușilor lor: hidrolizarea sărurilor de bismut și stibiu, solubilitatea sării bazice a stibiului în acid tartric, solubilitatea mică a oxidului de mangan (IV) în HNO_3 diluat, solubilitatea $\text{Mg}(\text{OH})_2$ în clorura de amoniu.

1. Detectarea cationilor Fe^{2+} și Fe^{3+} se efectuează în probe aparte de soluție de analizat în prezența celorlalți cationi din grupa V respectiv cu soluțiile $\text{K}_3[\text{Fe}(\text{CN})_6]$ și $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$ în mediu de acid clorhidric HCl .

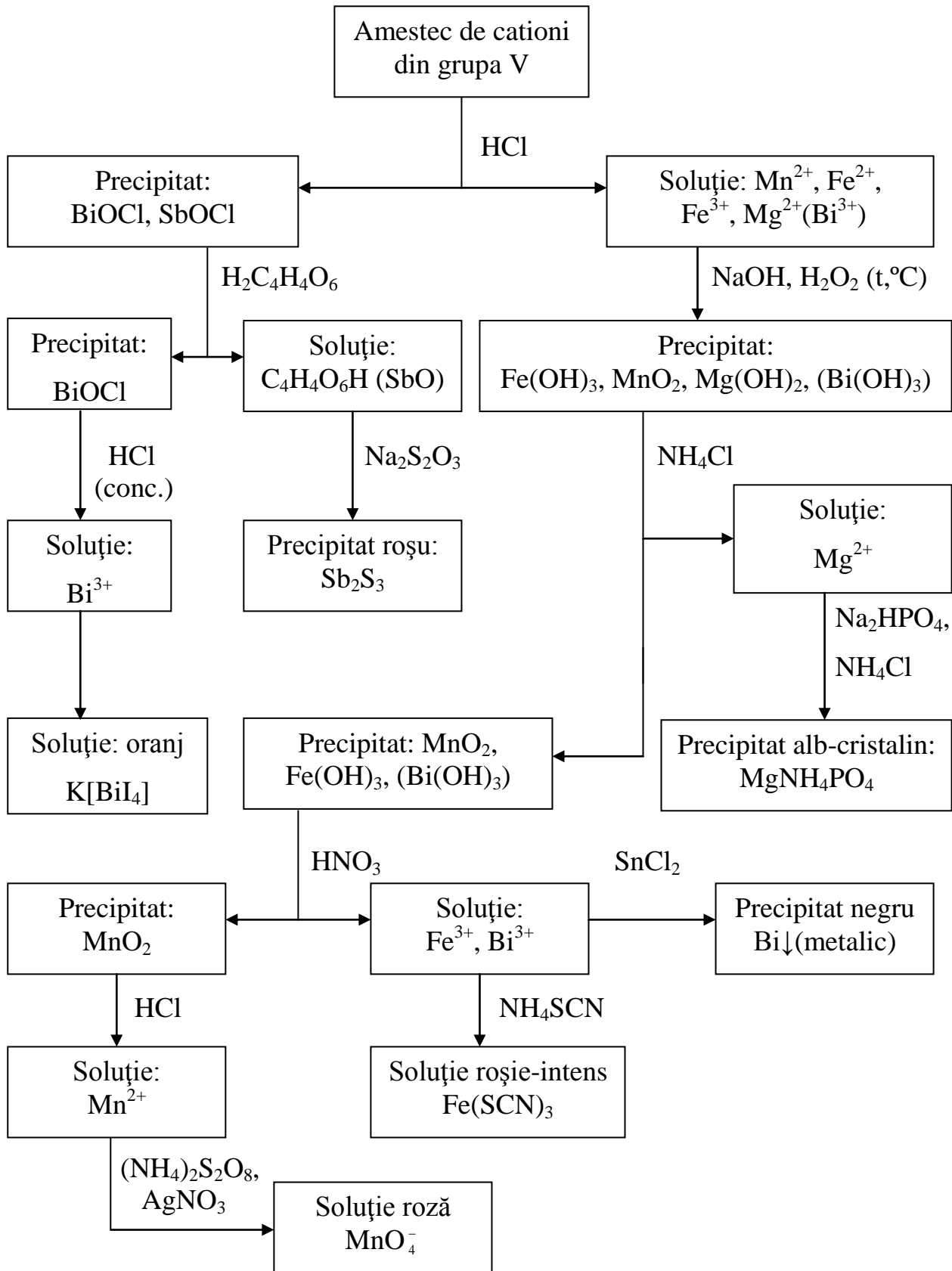
2. Identificarea ionilor de stibiu și bismut

În cazul, când soluția de analizat conține precipitat se va dizolva în HCl , aducând soluția la un $\text{pH}=4-6$, apoi se adaugă un volum de H_2O distilată de 5 ori mai mare. Precipitatul obținut v-a conține sărurile bazice de bismut și de stibiu. După separare, precipitatul se prelucrează cu soluție de acid tartric de 1M, dizolvând sarea bazică de stibiu, iar BiOCl v-a rămâne în precipitat. În soluția primită cu H_2S se poate identifica ionul Sb^{3+} . Precipitatul BiOCl se spală cu apă distilată și se dizolvă în acid clorhidric concentrat. Ionii de Bi^{3+} din soluția primită se identifică cu SnCl_2 în mediu bazic sau altă reacție specifică. Centrifugatului (filtratul), care poate conține cationii Mn^{2+} , Fe^{2+} , Fe^{3+} , Mg^{2+} se prelucrează cu soluție de bază alcalină, apoi se adaugă peroxid de hidrogen, se încălzește și se centrifughează.

3. Identificarea cationilor Mg^{2+} , Mn^{2+} , Fe^{3+} , Bi^{3+}

Precipitatul format $\text{Fe}(\text{OH})_3$, MnO_2 , $\text{Mg}(\text{OH})_2$ se prelucrează cu soluție NH_4Cl , pentru dizolvarea hidroxidului de magneziu. Precipitatul se separă și se adaugă HNO_3 diluat, pentru a dizolva $\text{Fe}(\text{OH})_3$, $\text{Bi}(\text{OH})_3$. În soluția obținută după separare cu ajutorul reactivilor specifici se identifică prezența ionilor de Fe^{3+} și Bi^{3+} în probe aparte.

Precipitatul MnO_2 se dizolvă în HCl diluat, apoi se identifică cu soluția persulfatului de amoniu și 1-2 picături soluție AgNO_3 (incolor $\text{Mn}^{2+} \rightarrow \text{MnO}_4^-$ roz).

Fig. 3 Schema analizei sistematice a amestecului de cationi din grupa V analitică

Lucrare de laborator № 6

Analiza amestecului de cationi din grupa VI analitică

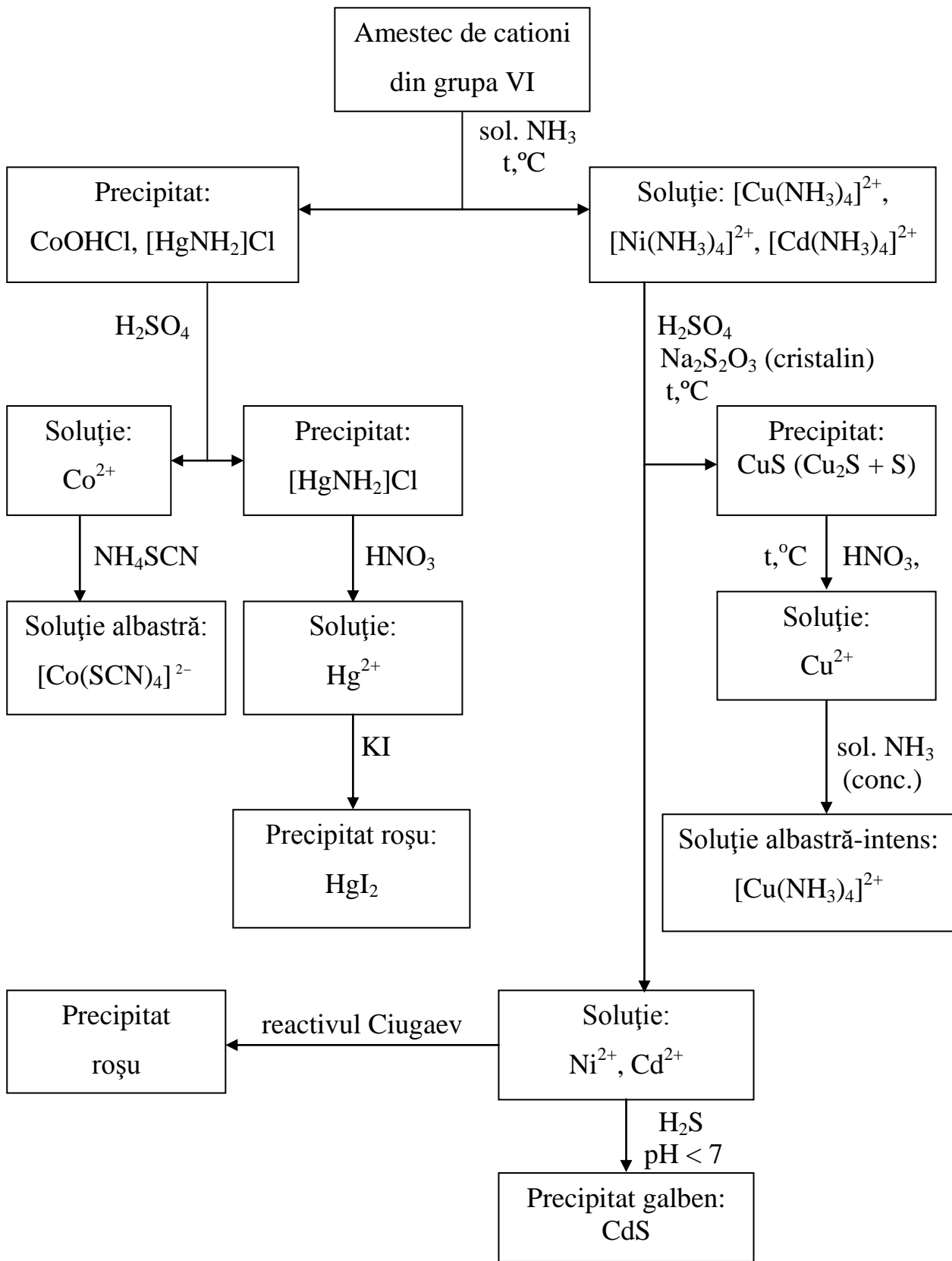
Inițial este nevoie de examinat preventiv exteriorul soluției propuse pentru analiză și de presupus prezența anumitor ioni, lipsa colorației soluției v-a indica și absența cationilor respectivi (Cu^{2+} , Ni^{2+} , Co^{2+}).

La baza analizei amestecului de cationi din grupa VI este interacțiunea lor cu soluția de amoniac și cu tiosulfatul de sodiu.

1. Într-o eprubetă se i-au 10-12 picături soluție de analizat, se adaugă un exces (20 picături) soluție de amoniac și se agită cu o baghetă de sticlă. Amestecul se încălzește pe baia de apă 2-3 min. după care se centrifughează.

În precipitat (I) va cădea sarea bazică CoOHCl și clorura de mercuramoniu $[\text{HgNH}_2]\text{Cl}$. Centrifugatul (I) v-a putea conține amoniacații: $[\text{Cd}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$, $[\text{Cu}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$, $[\text{Ni}(\text{NH}_3)_4]^{2+}$. La precipitatul (I) se adaugă 5-6 picături soluție H_2SO_4 diluată, care duce la dizolvarea sării CoOHCl , iar $[\text{HgNH}_2]\text{Cl}$ v-a rămâne în precipitat (II). Precipitatul (II) se separă, iar în centrifugatul (II) se verifică prezența ionilor de Co^{2+} cu soluția rodanurii de amoniu. Precipitatul (II) se dizolvă în 5 picături soluție acid azotic, unde se mai adaugă 6-8 picături de apă distilată și în soluția primită se poate identifica ionul Hg^{2+} cu soluția KI.

2. Din centrifugatul (I) se i-au într-o eprubetă 10 picături, unde se adaugă cu picătura soluție H_2SO_4 (tot timpul agitând cu bagheta), până la mediul acid după hârtia de lacmus. După aceasta se mai adaugă 1-2 picături de acid și 2-3 cristale de tiosulfat de sodiu, încălzind pe baia de apă 3-4 min. Cationul de cupru v-a cădea în sediment sub formă de CuS , iar în soluție vor rămâne cationii Ni^{2+} și Cd^{2+} . Precipitatul se separă prin centrifugare și se dizolvă în 4-5 picături de HNO_3 diluat la temperatură. În soluția primită se poate identifica ionul Cu^{2+} cu soluția de amoniac concentrată. Centrifugatul, după separarea CuS poate conține ionii Ni^{2+} și Cd^{2+} , de acea se împarte în două eprubete unde respectiv cu dimetilgloxima se identifică Ni^{2+} și cu soluția H_2S ionul de Cd^{2+} .

Fig. 4 Schema analizei sistematice a amestecului de cationi din grupa VI analitică

Lucrare de laborator № 7

Analiza amestecului de cationi din grupele I – VI analitice

Cercetări preliminare

La efectuarea analizei amestecului de cationi în primul rând se va atrage atenția la culoarea și mediul soluției. Lipsa colorației ne dă posibilitatea de a presupune, că în soluție lipsesc cationii Cr^{3+} , Fe^{3+} , Cu^{2+} , Co^{2+} , Ni^{2+} .

Reacția neutră a soluției arată că pot lipsi din amestec cationii Sn^{2+} , Bi^{3+} și Hg^{2+} . Apoi în probe separate de soluție de analizat se controlează reacțiile cu HCl și H_2SO_4 diluați, de asemenea și cu soluția de SnCl_2 .

Dacă la adăugarea acidului sulfuric la o probă separată de soluție de analizat precipitatul nu se formează, atunci în soluție lipsesc cationii Pb^{2+} , Sr^{2+} , Ba^{2+} și probabil cationul de Ca^{2+} . Dacă la proba cu soluție HCl nu se observă sediment, atunci se poate de presupus, că cationii de Ag^+ , Hg_2^{2+} și, probabil, cationul de Pb^{2+} lipsesc din amestec.

Adăugând la alte porții de soluție de analizat NaOH și clorură de staniu (II) nu se observă formarea precipitatului negru, atunci în soluție lipsesc cationii Bi^{3+} , Hg^{2+} , Hg_2^{2+} .

1. Analiza amestecului de cationi, când soluția de analizat conține precipitat

a) Analiza amestecului cu separarea precipitatului

Separăți precipitatul și analizați aparte precipitatul și soluția. Pentru aceasta luați 2-3 ml soluție de analizat primită (o parte se lasă pentru repetarea sau controlul analizei), agitați conținutul și centrifugați-l (filtrați-l).

Identificarea cationului de Pb^{2+}

Precipitatul se spală cu 6-8 picături de apă distilată fierbinte, se centrifughează și la centrifugat se adaugă soluție KI.

Identificarea ionului Sb(III)

Precipitatul după separarea ionului de Pb^{2+} se spală cu 8-10 picături soluție HCl (2M).

Centrifugatul atent cu pipeta se trece în altă eprubetă și se diluează cu 5 volume de apă distilată. Dacă în acest caz apare precipitat, atunci el se filtrează și pe filtru se tratează cu 2-3 picături Na_2S .

Dacă este prezent cationul Sb(III) , atunci apare o colorație portocalie.

Detectarea cationilor Ag^+ și Hg_2^{2+}

După separarea clorurii de plumb și oxoclorurii de stibiu (III) cationii de Ag^+ și Hg_2^{2+} se identifică cu reacțiile individuale (specifice).

Identificarea cationilor Ba^{2+} , Sr^{2+} , Ca^{2+} și Pb^{2+}

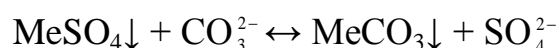
Acești cationi se detectează în precipitat după înlăturarea cationilor de Ag^+ și Hg_2^{2+} . Pentru aceasta, după prelucrarea cu soluție de amoniac, precipitatul se spală de două ori a câte 4-5 picături de apă distilată. După aceasta precipitatul de câteva ori se spală cu soluție CH_3COOH (30%) fierbinte până la înlăturarea completă a cationului de Pb^{2+} și a clorurii de mercuramoniu.

După separarea cationilor grupei II și Pb^{2+} se va trece la detectarea cationilor grupei III analitice.

Pentru aceasta la 2-3 picături de suspensie (precipitat) se adaugă aceeași cantitate de soluție HCl (2M). Dacă precipitatul se dizolvă, atunci se efectuează analiza amestecului conform punctului 6 din lucrarea de laborator nr. 2.

Dacă precipitatul nu se dizolvă în HCl , atunci la 10-15 picături de suspensie de analizat se adaugă exces soluție H_2SO_4 diluat, se încălzește și se centrifughează. Precipitatul (sulfatii cationilor grupei III) se separă și la el se adaugă 10-15 picături soluție saturată de Na_2CO_3 , se amestecă bine și se încălzește pe baia de apă timp de 5-7 min.

Amestecul se centrifughează, centrifugatul se aruncă, iar precipitatul se tratează încă de câteva ori cu soluție saturată de Na_2CO_3 . În urma acestui procedeu are loc deplasarea echilibrului reacției:

Precipitatul de carbonați se spală bine cu apă și se dizolvă în acid acetic. O mică parte de precipitat ce nu s-a dizolvat (rămășița de sulfatii) se centrifughează și se

aruncă, iar centrifugatul, în care sunt prezenți cationii grupei III, se analizează în modul expus în punctul 6 (lucrarea № 2).

b) Analiza amestecului fără separarea precipitatului

Soluția cu precipitat se agită și o parte din ea (2-3 ml) se analizează, iar altă parte se lasă pentru control.

Prin cercetări prealabile se poate detecta ionul NH_4^+ la încălzire cu NaOH, cationul de Fe^{2+} în mediu acid cu $\text{K}_3[\text{Fe}(\text{CN})_6]$ și Fe^{3+} tot în mediu acid cu $\text{K}_4[\text{Fe}(\text{CN})_6]$.

După cercetări prealabile la 2 ml amestec se adaugă 6-7 picături soluție HNO_3 (2M), se amestecă bine și se încălzește pe baia de apă. Amestecul se răcește, se adaugă 5 picături HCl (conc.) și se lasă 2-3 min., după care se centrifughează .

Precipitatul și centrifugatul se analizează după metoda expusă mai sus.

2. Analiza amestecului când soluția de analizat nu conține precipitat

Prin cercetări prealabile din probe aparte se detectează cationii de NH_4^+ , Fe^{2+} și Fe^{3+} .

Separarea și identificarea cationilor Pb^{2+} , Ag^+ și Hg_2^{2+} se efectuează ca și la analiza amestecului de cationi gr. I – III. După separare în centrifugatul (I) vor fi prezenți cationii grupelor I, III, IV, V și VI analitice.

Detectarea cationilor grupei III analitice

Centrifugatul după separarea sărurilor PbCl_2 , AgCl și Hg_2Cl_2 se tratează cu 8-10 picături soluție H_2SO_4 (2N), se încălzește 4-5 min. și se lasă puțin timp.

Se centrifughează și se procedează după modelele explicate mai sus.

Identificarea cationilor NH_4^+ , K^+ și Na^+

Se ia 1ml centrifugat (după înlăturarea cationilor grupei III), se neutralizează cu soluție NH_3 (conc.) până la mediu slab bazic, apoi se adaugă $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$.

Precipitatul se separă prin centrifugare, iar soluția se evaporă până la sec (controlați cu reactivul Nessler prezența NH_4^+).

Reziduu călit se dizolvă în 5-6 picături de apă distilată și se identifică cationii K^+ și Na^+ cu reactivii individuali.

Detectarea și identificarea cationilor grupelor IV–VI analitice

Centrifugatul după separarea gr. III se neutralizează cu soluție NaOH până la pH=10-12, cu soluție H₂O₂ încălzește pe baia de apă 2-3 min. și se centrifughează. În precipitat se găsesc hidroxizii cationilor din grupele V și VI, iar în centrifugat rămân cationii grupei IV sub formă de hidroxocomplecși (Na₃[Al(OH)₆], Na₂[Sn(OH)₆], Na₂[Zn(OH)₄], Na₂CrO₄).

Precipitatul se separă de centrifugat și se analizează aparte, iar centrifugatul se tratează cu soluție HCl pentru a transforma hidroxocomplecșii în cationi de Al³⁺ și Zn²⁺.

Compușii cromului rămân în soluție sub formă de Cr₂O₇²⁻ (culoare portocalie).

Analiza centrifugatului în care pot fi prezenți ionii Al³⁺, Zn²⁺, Cr₂O₇²⁻, Sn(II).

Prealabil într-o porțiune de soluție de analizat se identifică ionul Sn²⁺, deoarece el poate fi oxidat pe parcurs în Sn(IV).

Separarea ionilor de Sn²⁺ și Al³⁺ de ionii Cr³⁺ și Zn²⁺

La 10-15 picături de centrifugat se adaugă o cantitate echivalentă de NH₃(conc.) și 5-6 picături soluție H₂O₂, se încălzește pe baia de apă apoi se centrifughează.

În precipitatul (I) poate fi posibilă prezența Al(OH)₃ și Sn(OH)₄, iar în centrifugat (I) ionii Cr₂O₇²⁻ și [Zn(NH₃)₄]²⁺.

Precipitatul (I) se spală cu apă distilată, apoi se dizolvă în HCl. Soluția obținută se împarte în două părți. În prima se identifică ionul de Al³⁺ cu alizarina sau pe cale uscată cu Co(NO₃)₂, iar Sn(IV) poate fi redus cu fierul până la Sn²⁺, care apoi poate fi identificat cu Bi(NO₃)₃ (consultați reacția 4.3.5).

Centrifugatul (I) obținut după separarea ionilor de Al³⁺ și Sn²⁺ poate avea culoarea galbenă (prezența ionului Cr₂O₇²⁻) sau poate fi incolor. La 7-10 picături centrifugat se adaugă exces de CH₃COOH și se fierbe până la înlăturarea excesului de acid acetic, apoi se adaugă soluție Na₂CO₃ (conc.) și se încălzește pe baia de apă. Precipitatul (II) alb (ZnOH)₂CO₃ se separă de centrifugat (II), care se dizolvă într-o cantitate minimă de HCl și ionul de Zn²⁺ se identifică cu Na₂S sau K₄[Fe(CN)₆].

Dacă centrifugatul (II) este de culoare galbenă, atunci se identifică ionul $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$ cu H_2O_2 în mediu acid cu formare de acid perchromic de culoare albastră. Precipitatul rămas (hidroxizii cationilor grupelor V-VI analitice) după separarea hidroxocomplecșilor cationilor grupei IV se tratează cu HNO_3 diluat la încălzire. Acea parte mică a precipitatului care nu s-a dizolvat în HNO_3 se separă și se aruncă.

La centrifugat se adaugă un volum triplu soluție $\text{NH}_3(\text{conc.})$ și $\text{NH}_4\text{Cl}(\text{conc.})$ și se încălzește pe baia de apă 5-7 min. după care precipitatul se separă prin centrifugare. Precipitatul care conține hidroxizii cationilor din grupa V analitică se dizolvă în acid clorhidric și se identifică prin metoda fracționată, folosind pentru identificarea cationilor reacțiile specifice cele mai sensibile (consultați punctul 5, lucrarea de laborator № 3).

Centrifugatul obținut după separarea grupei V de cationi include cationul Mg^{2+} și cationii grupei VI sub formă de amoniacați solubili. Într-o porțiune aparte de centrifugat se identifică ionul de Mg^{2+} cu Na_2HPO_4 (reacția microcristaloscopică). Cealaltă parte a centrifugatului se acidulează cu sol. HCl , unde are loc transformarea cationilor $[\text{Me}(\text{NH}_3)_n]^{2+}$ în Me^{2+} și se identifică fiecare cation prin metoda fracționată (consultați punctul 6, lucrarea de laborator № 3).

Soluția incoloră indică lipsa cationilor Cu^{2+} , Ni^{2+} și Co^{2+} .

- De repetat reacțiile de identificare ale cationilor grupelor I – VI analitice.

Lucrare de laborator № 8

Reacțiile de identificare ale anionilor grupelor I, II, III analitice

Clasificarea anionilor. Reactivii de grupă

În funcție de comportarea față de reactivii AgNO_3 și BaCl_2 , toți anionii se împart în trei grupe analitice.

Grupa I de anioni: SO_4^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$, SO_3^{2-} , CO_3^{2-} , PO_4^{3-} , $\text{B}_4\text{O}_7^{2-}$, $\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$, CrO_4^{2-} .

Reactivul de grupă este soluția diluată de BaCl_2 în mediu neutru sau slab bazic. În aceste condiții reactivul de grupă precipită toți cationii enumerați (anionul SO_4^{2-} poate fi precipitat și în mediu acid).

Grupa II de anioni: Cl^- , Br^- , I^- , SCN^- , S^{2-} , IO_3^- . Reactivul de grupă este soluția diluată de AgNO_3 în mediu de acid azotic. Toți anionii enumerați formează cu AgNO_3 săruri insolubile în acid azotic diluat (Ag_2S – solubil la încălzire).

Nitratul de argint formează săruri insolubile în apă și cu anionii grupei I analitice, însă în prezența acidului azotic el precipită numai anionii grupei II.

Grupa III de anioni: NO_2^- , NO_3^- , CH_3COO^- . Lipsește reactivul de grupă.

La analiza amestecului de anioni deseori sunt folosiți și alți reactivi comuni (de grupă), care ne permit să determinăm prezența sau lipsa anumitor grupe de anioni. De exemplu:

a) Soluția diluată de KMnO_4 în prezența acidului sulfuric se decolorează la acțiunea anionilor reducători Cl^- , Br^- , I^- , SCN^- , S^{2-} , NO_2^- , $\text{C}_2\text{O}_4^{2-}$, SO_3^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$.

b) Soluția de iod în KI e decolorată de următorii anioni reducători (puternici): S^{2-} , SO_3^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$.

c) Soluția de KI reduce următorii anioni oxidanți NO_2^- , NO_3^- până la NO, rezultând iod elementar.

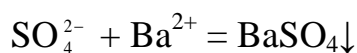
d) Soluția diluată de HCl descompune sărurile acizilor volatili, formând acizi liberi ce se degajă (H_2S , CH_3COOH) sau acizi instabili, care se descompun cu formare de gaze (CO_2 , SO_2 , NO_2). Deci, soluția de HCl poate fi folosită ca reactiv de grupă pentru anionii S^{2-} , CH_3COO^- , SO_3^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$, NO_2^- și CO_3^{2-} .

e) Sărurile solubile de plumb formează compuși puțin solubili cu anionii grupelor analitice I și II și nu precipită anionii din grupa III analitică.

1. Reacțiile de identificare ale anionului SO_4^{2-}

1.1. Reacția cu clorura de bariu BaCl_2 (sau CaCl_2)

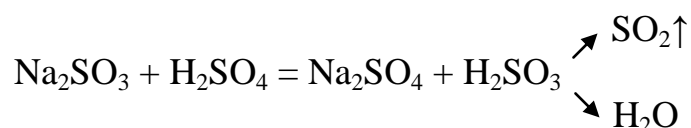
La 2-3 picături soluție a unei sări a acidului sulfuric se adaugă același volum de soluție BaCl_2 . Încercați solubilitatea precipitatului alb obținut în HCl, HNO_3 . Reacția poate fi efectuată și în prezența lui KMnO_4 . Care va fi efectul analitic?

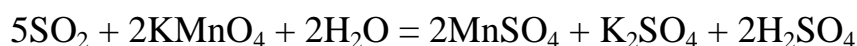
1.2. Reacția cu acetatul de plumb $\text{Pb}(\text{CH}_3\text{COO})_2$

Acetatul de plumb precipită anionul SO_4^{2-} sub formă de sulfat de plumb, alb cristalin, solubil în exces de NaOH, acizi minerali și $\text{CH}_3\text{COONH}_4$.

Efectuați experiențele respective și scrieți ecuațiile reacțiilor.

1.1. Reacțiile de identificare ale anionului SO_3^{2-} 1.1.1. Reacția cu acizii H_2SO_4 (HCl)

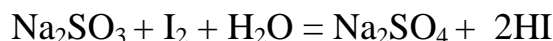
Oxidul de sulf (IV) ce se elimină se recunoaște ușor după mirosul caracteristic de sulf ars și după proprietatea lui de a decolora soluțiile de iod și KMnO_4 .

1.1.2. Reacția de oxidare cu apa de iod

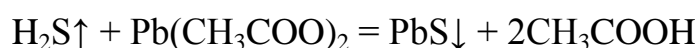
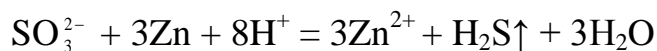
La 5-6 picături soluție diluată de iod în KI acidulată cu același volum de HCl diluat se adaugă cu picătura soluție de Na_2SO_3 .

Se observă decolorarea soluției de iod.

1.1.3. Reacția de reducere cu Zn metalic

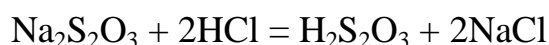
Zincul metalic în mediu de acid HCl reduce anionul SO_3^{2-} până la H_2S . Gazul eliminat se depistează cu ajutorul unei hârtii de filtru îmbibată cu acetat de plumb, care fiind ținută deasupra eprubetei se înnegrește.

1.1.4. Reacția cu clorura de stronțiu SrCl_2

Clorura de stronțiu sedimentează sulfiții sub formă de precipitat alb SrSO_3 . Efectuați reacția și verificați solubilitatea precipitatului în baze și acizi, scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

1.2. Reacțiile de identificare ale anionului $S_2O_3^{2-}$

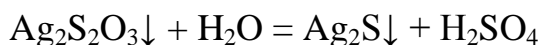
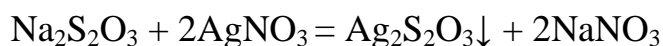
1.2.1. Reacția cu acizii minerali (H_2SO_4 , HCl)

Ce se petrece peste în timp cu soluția? Cum poate fi depistat gazul ce se elimină?

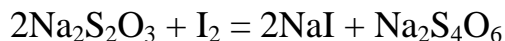
1.2.2. Reacția cu nitratul de argint $AgNO_3$

Nitratul de argint formează cu sărurile acidului tiosulfuric precipitat alb, solubil în exces de $Na_2S_2O_3$, care treptat se întunecă la culoare:

1.2.3. Reacția de oxidare cu apa de iod

Soluția de iod este decolorată de tiosulfați, formându-se săruri ale acidului tetracionic $H_2S_4O_6$:

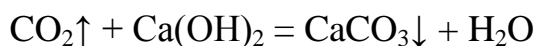

Anionul $S_2O_3^{2-}$ este oxidat analogic și de Fe^{3+} . Oxidanții mai puternici (Cl_2 , K_2CrO_4 , $KMnO_4$) oxidează tiosulfații până la sulfați.

1.3. Reacțiile de identificare ale anionului CO_3^{2-}

1.3.1. Reacția cu acizii HCl (H_2SO_4)

Acizii minerali descompun carbonații și hidrogenocarbonații cu eliminarea gazului CO_2 :

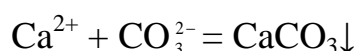
Prezența ionilor SO_3^{2-} și $S_2O_3^{2-}$ în soluția de analizat împiedică reacția de identificare a ionului CO_3^{2-} cu acizii minerali, deoarece SO_2 eliminat, de asemenea duce la tulburarea apei de var. Pentru a evita acest lucru, anionii SO_3^{2-} și $S_2O_3^{2-}$ se oxidează în prealabil cu un exces de soluție H_2O_2 sau $KMnO_4$, după care se adaugă acid mineral (la încălzire).

1.3.2. Reacția cu sulfatul de magneziu $MgSO_4$

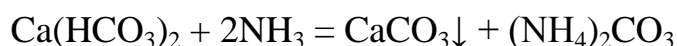
Sulfatul de magneziu formează cu soluțiile de carbonați precipitat alb solubil în acizi. Hidrogenocarbonații formează așa fel de precipitat numai la încălzire până la fierbere. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

1.3.3. Identificarea anionului HCO_3^- în prezența CO_3^{2-}

În soluția de analizat se adaugă exces soluție $CaCl_2$, unde se precipită anionul de carbonat:

Precipitatul alb $CaCO_3$, după verificarea plenitudinii sedimentării, se separă prin centrifugare și la centrifugat se adaugă soluție de amoniac. În prezența ionului HCO_3^- în centrifugat se formează precipitatul alb $CaCO_3$:

1.4. Reacțiile de identificare ale anionului $C_2O_4^{2-}$

1.4.1. Reacția cu clorura de calciu $CaCl_2$

Clorura de calciu precipită ionii de oxalat în precipitat alb, insolubil în acid acetic și amoniac, dar solubil în acizi minerali. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

1.4.2. Reacția cu permanganatul de potasiu $KMnO_4$

Permanganatul de potasiu în prezența acidului sulfuric, la o încălzire slabă, oxidează ionul oxalat la CO_2 , care decolorează soluția de permanganat.

Pentru identificarea ionului $C_2O_4^{2-}$ în prezența ionilor CO_3^{2-} , SO_3^{2-} , și $S_2O_3^{2-}$, soluția de analizat mai întâi se acidulează și se încălzește puțin. Astfel se îndepărtează CO_2 și SO_2 obținuți din CO_3^{2-} și respectiv SO_3^{2-} și $S_2O_3^{2-}$. Apoi, iar se adaugă acid sulfuric și $KMnO_4$ și se urmărește decolorarea soluției și degajarea CO_2 .

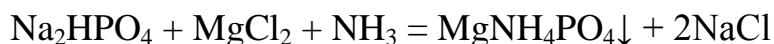
1.5. Reacțiile de identificare ale anionului PO_4^{3-}

1.5.1. Reacția cu nitratul de argint $AgNO_3$

Nitratul de argint precipită ionul PO_4^{3-} în precipitat galben, solubil în acid azotic și amoniac, insolubil în acid acetic. Efectuați și scrieți ecuațiile reacțiilor.

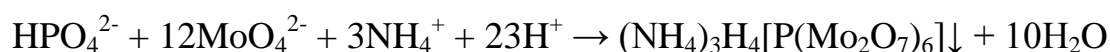
1.5.2. Reacția cu mixtura magneziană (microcristaloscopică)

Amestecul de MgCl_2 , NH_4Cl și NH_3 formează cu anionii HPO_4^{2-} și PO_4^{3-} un precipitat alb cristalin de fosfat de magneziu și amoniu (cercetați forma cristalelor la microscop).

1.5.3. Reacția cu molibdatul de amoniu $(\text{NH}_4)_2\text{MoO}_4$

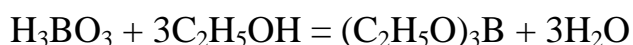
Molibdatul de amoniu în prezența acidului azotic, la încălzire formează cu ionii HPO_4^{2-} sau PO_4^{3-} un precipitat galben cristalin de fosfomolibdat de amoniu, solubil în bază alcalină și amoniac. Precipitarea va fi mai completă, dacă la soluția încălzită a reactivului se adaugă cu picătura soluție de analizat și nu invers (de ce?). Reacția este jenată de anionii SO_3^{2-} și S^{2-} .

1.6. Reacțiile de identificare ale anionului $\text{B}_4\text{O}_7^{2-}$

1.6.1. Reacția de colorare a flăcării

Borații și acidul boric în prezența acidului sulfuric concentrat formează cu alcoolul etilic esterul acidului boric, care este o substanță volatilă și arde cu o flăcără verde.

1.6.2. Reacția cu hârtia de curcumă (indicator)

Soluția acidă a boraților colorează hârtia indicatoare de curcumă în roșu-brun. Are loc transformarea colorantului galben de curcumă într-un complex al acidului boric de culoare brună-roșietică. Pe o hârtie de curcumă se aplică o picătură de soluție de borax acidulată cu HCl. Hârtia se usucă și se umezește cu o picătură de bază alcalină. Modificarea culorii roșii în albastru-cenușiu sau negru-verzui, indică prezența borat-anionului. Complecși colorați cu acidul boric formează și alizarina (culoare roșie).

1.7. Reacțiile de identificare ale anionului CrO_4^{2-}

Consultați reacțiile din compartimentul 4.2.6. (lucrarea de laborator № 3).

2. Reacțiile de identificare ale anionului Cl⁻

2.1. Reacția cu nitratul de argint AgNO₃

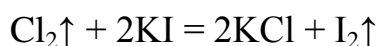
Nitratul de argint precipită ionul Cl⁻ sub formă de AgCl, precipitat alb, cazeinic, insolubil în acid azotic și solubil în exces de amoniac sau (NH₄)₂CO₃ cu formează complecșilor solubili.

Spre deosebire de AgCl precipitatele sărurilor de argint ale celorlalți anioni din grupa II sunt mai greu solubile și nu se dizolvă în (NH₄)₂CO₃ (conc.) – de exemplu AgBr și AgSCN se dizolvă parțial în soluție de NH₃.

Aceasta înlesnește identificarea anionului Cl⁻ în prezența celorlalți anionii ai grupei II analitice, folosind reactivul de grupă și (NH₄)₂CO₃. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

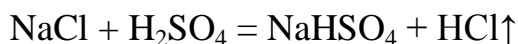
2.2. Reacția cu oxidanții (KMnO₄, MnO₂, PbO₂)

Într-o eprubetă se iau 5-6 picături clorură de potasiu și tot atâtea de H₂SO₄ (conc.), se adaugă același volum de KMnO₄ (sau puțin MnO₂ solid) și se încălzește atent. Se observă o decolorare parțială sau totală a soluției de KMnO₄ și o degajare de Cl₂ recunoscut după colorarea hârtiei de amidon îmbibată cu KI (în albastru).

2.3. Reacția cu acidul sulfuric H₂SO₄ concentrat

Acidul sulfuric concentrat reacționează cu sărurile solide ale acidului clorhidric, degajând gazul HCl, care se recunoaște cu ajutorul hârtiei de turnesol umezită, care fiind ținută deasupra eprubetei se înroșește:

2.1. Reacțiile de identificare ale anionului Br⁻

2.1.1. Reacția cu nitratul de argint AgNO₃

Se formează un precipitat gălbui, cazeinic. AgBr este solubil în soluție de Na₂S₂O₃ și parțial în NH₃ cu formare de complecși solubili Na₃[Ag(S₂O₃)₃] și [Ag(NH₃)₂]Br, dar insolubil în (NH₄)₂CO₃ (conc.).

Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

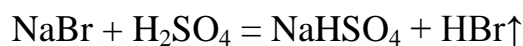
2.1.2. Reacția cu oxidanții (Cl₂, PbO₂, KMnO₄, MnO₂)

Apa de clor și alți oxidanți, în mediu acid oxidează bromurile până la brom elementar: $\text{Cl}_2 + 2\text{Br}^- = 2\text{Cl}^- + \text{Br}_2$

Bromul elementar colorează soluția apoasă în brun. Dacă se adaugă solvenți organici (cloroform, benzen, CCl₄) și se agită bine, atunci stratul de solvent organic se colorează în galben-brun datorită extragerii Br₂ în solventul organic. În exces de reactiv (Cl₂), Br₂ se oxidează până la BrCl de culoare gălbuie.

2.1.3. Reacția cu H₂SO₄ concentrat

Acidul sulfuric concentrat reacționează cu bromurile solide, degajând gazul HBr:

Spre deosebire de HCl, bromura de hidrogen parțial se oxidează până la Br₂, dând o colorație brună gazului ce se degajă:

2.2. Reacțiile de identificare ale anionului I⁻

2.2.1. Reacția cu nitratul de argint AgNO₃

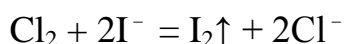
Nitratul de argint precipită ionul I⁻ în AgI – precipitat galben, insolubil în HNO₃ și amoniac, dar solubil în tiosulfat de sodiu. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

2.2.2. Reacția cu acetatul de plumb

A se vedea reacția ionului de Pb²⁺ cu KI (p. 2.1.5., lucrarea de laborator № 1).

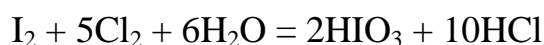
2.2.3. Reacția cu oxidanții (Cl₂, KMnO₄, PbO₂)

Apa de clor și alți oxidanți, în mediu acid, oxidează iodurile până la iod molecular de culoare brună:

Iodul molecular se recunoaște cu amidonul (colorație albastră) sau prin agitarea soluției cu un solvent organic (colorație violetă).

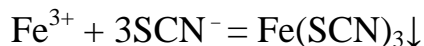
La adăugarea unui surplus de apă de clor, culoarea dispare, deoarece iodul elementar se oxidează până la acid iodic incolor (HIO₃):

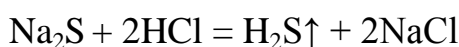
2.3. Reacțiile de identificare ale anionului SCN^- 2.3.1. Reacția cu clorura de fier (III) FeCl_3

Clorura de fier (III) în mediu acid colorează soluțiile tiocianatilor în roșu intens:

Încercați solubilitatea în baze și acizi. Scrieți ecuațiile reacțiilor.

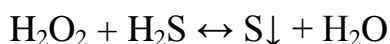
2.3.2. Reacția cu sărurile de cobalt (II) (vezi p. 6.3.1., lucrarea de laborator № 3).

2.4. Reacțiile de identificare ale anionului S^{2-} 2.4.1. Reacția cu acizii minerali (HCl , H_2SO_4)

Cum poate fi identificat gazul ce se degajă? Scrieți ecuația reacției.

2.4.2. Reacția cu sărurile de cadmiu

Sărurile de cadmiu formează cu ionul S^{2-} un precipitat de culoare galbenă, insolubil în Na_2S . Încercați alte metale cum reacționează cu S^{2-} . Scrieți ecuațiile reacțiilor.

2.4.3. Reacțiile cu oxidanții (KMnO_4 , H_2O_2 , $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$)

De efectuat reacțiile și de stabilit coeficienții.

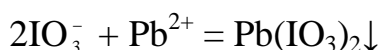
2.5. Reacțiile de identificare ale anionului IO_3^-

2.5.1. Reacția cu sulfatul de fier (II)

Ionii de Fe (II) în mediu acid reduc anionii IO_3^- la iod molecular, care poate fi recunoscut după culoarea proprie, colorația violetă a unui solvent organic sau cu ajutorul amidonului.

2.5.2. Reacția cu acetatul de plumb $\text{Pb}(\text{CH}_3\text{COO})_2$

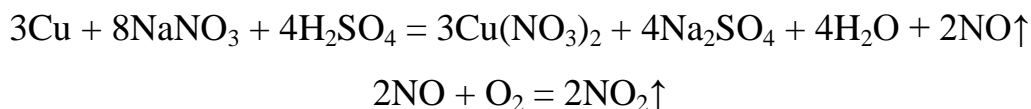
Acetatul de plumb precipită anionul IO_3^- sub formă de precipitat alb, puțin solubil în HNO_3 diluat:

3. Reacțiile de identificare ale anionului NO_3^-

3.1. Reacția de reducere cu cuprul metalic

Cuprul metalic în prezența acidului sulfuric reduce anionul NO_3^- la NO, care este un gaz incolor și sub acțiunea oxigenului din aer formează NO_2 de culoare brună-roșcată (în nișă!).

3.2. Reacția de reducere cu Al sau Zn

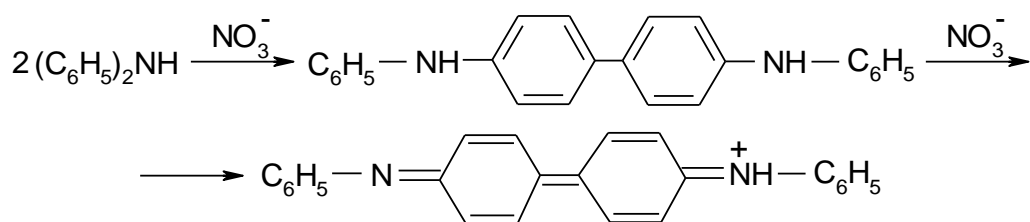
Aluminiul și zincul în mediu alcalin reduc anionul NO_3^- până la NH_3 :

Demonstrați câteva metode de identificare a amoniacului. Ionii NH_4^+ , NO_2^- , SCN^- împiedică reacția, de aceea prealabil ei trebuie să fie înlăturați (SCN^- se precipită cu AgCH_3COO în mediu de acid acetic; NO_2^- se descompune la fierbere cu NH_4Cl sau $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$; iar ionul NH_4^+ – cu bază alcalină).

3.3. Reacția cu difenilamina

Difenilamina este oxidată de azotați în mediu acid, formând un compus chinoidic de culoare albastră-închis.

Analogic difenilamina poate fi oxidată și de anionii NO_2^- , IO_3^- , Cr_2O_7^- . Reducătorii puternici (S^{2-} , SO_3^{2-} , $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$), care sunt oxidați de amestecul HNO_3 și H_2SO_4 împiedică reacția.

3.4. Reacția cu sulfatul de Fe (III)

Se iau într-o eprubetă 2-3 picături soluție NaNO_3 și 1-2 cristale FeSO_4 , apoi se adaugă atent pe pereții eprubetei o picătură H_2SO_4 (conc.). În locul de contact al celor două lichide se formează un inel brun. Un efect analogic reflectă și ionul NO_2^- .

Reacția este jenată și de anionii I^- și Br^- (din cauza oxidării lor de către H_2SO_4 (conc.) la iod și brom molecular).

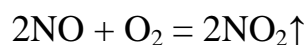
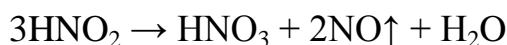
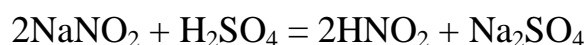

3.1. Reacțiile de identificare ale anionului NO_2^-

3.1.1. Reacția cu acidul sulfuric H_2SO_4

Acidul sulfuric diluat, chiar la rece, substituie din azotiți acidul azotos, care se descompune în NO , NO_2 și H_2O .

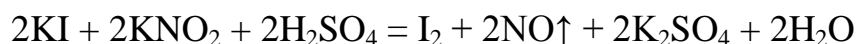
Reacția nu este împiedicată de prezența în soluția de analizat a anionului NO_3^- .

De ce această reacție nu poate fi utilizată pentru separarea ionului NO_2^- la analiza sistematică a amestecului de anioni?

3.1.2. Reacția cu iodura de potasiu KI

Iodura de potasiu în mediu acid este oxidată de azotiți până la iod elementar, care poate fi recunoscut după una din metodele descrise mai înainte.

Reacția este jenată de anionul NO_3^- .

3.1.3. Reacția cu permanganatul de potasiu $KMnO_4$

Permanganatul de potasiu în mediu de acid sulfuric diluat la încălzire este decolorat de sărurile acidului azotos. Reacția este împiedicată de alți reducători, însă în lipsa lor, ea poate fi aplicată pentru identificarea anionului NO_2^- în prezența NO_3^- .

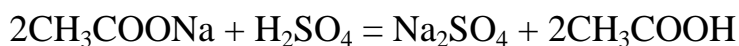
3.1.4. Reacția cu sulfatul de fier (II) $FeSO_4$

Consultați compartimentul 3.4. (reacția NO_3^- cu $FeSO_4$). Spre deosebire de anionul NO_3^- , azotiții pot fi reduși cu $FeSO_4$ și în prezența acidului acetic diluat (recunoașterea anionului NO_2^- în prezența ionului NO_3^-).

3.2. Reacțiile de identificare ale anionului CH_3COO^-

3.2.1. Reacția cu acidul sulfuric H_2SO_4

Acidul sulfuric diluat substituie la încălzire acidul acetic din sărurile lui, care este recunoscut după mirosul lui caracteristic.

3.2.2. Reacția cu alcoolul etilic $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$

Se iau într-o eprubetă 10 picături soluție CH_3COONa , 15 picături de alcool etilic și tot atâta H_2SO_4 (conc.). După 2-3 min. de încălzire, conținutul eprubetei se varsă într-o ceașcă de porțelan cu apă rece. Esterul format are miros de fructe verzi.

Scrieți ecuațiile reacțiilor corespunzătoare.

3.2.3. Reacția cu clorura de fier (III) FeCl_3

La 10 picături soluție acetat de sodiu se adaugă 2 picături soluție de FeCl_3 . Apare o colorație roșie, care după diluare cu apă și fierbere, trece în precipitat roșu-brun.

Interferențe prezintă anionii I^- , SCN^- , CO_3^{2-} , PO_4^{3-} . Acești anioni pot fi înlăturați din soluția de analizat cu reactivii $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2$ și AgNO_3 .

Lucrare de laborator № 9

Analiza amestecului de anioni din grupele I – III analitice

I. Cercetări preliminare

1. Stabilirea mediului soluției de analizat

Reacția mediului se determină cu hârtie indicatoare universală. Reacția acidă ($\text{pH} < 2$) a soluției de analizat indică prezența acizilor tari liberi și lipsa în ea a anionilor CO_3^{2-} , SO_3^{2-} și $\text{S}_2\text{O}_3^{2-}$. Dacă soluția acidă nu are miros, înseamnă că în ea lipsesc anionii S^{2-} și NO_2^- .

În mediu acid, de regulă, nu pot fi prezenți concomitent reducători și oxidanți (I^- și NO_2^- ; I^- și IO_3^- ; S^{2-} și BrO_3^- etc.). În cazul când reacția soluției de analizat este neutră sau alcalină e posibilă prezența diferitor anioni.

2. Proba pentru anionii din grupa I

La 3-4 picături de soluție neutră sau slab alcalină se adaugă 4-5 picături soluție BaCl₂. Formarea precipitatului indică prezența anionilor din grupa I analitică.

Dacă la adăugarea sol. BaCl₂ la soluția neutră de analizat nu se formează precipitat, reiese că majoritatea anionilor grupei I lipsesc. Excepție face anionul S₂O₃²⁻, care poate fi totuși, prezent în soluție, deoarece cu ionul de Ba²⁺, formează precipitat numai în soluții concentrate.

3. Proba pentru anionii din grupa II

La 2-3 picături soluție de analizat se adaugă câteva picături soluție diluată de HNO₃ până la pH=1-2 și 4-5 picături soluție de AgNO₃. Formarea precipitatului – prezența anionilor din grupa II analitică. Culoarea lui atestă prezența sau lipsa S²⁻.

4. Proba pentru anionii-oxidanți

Trei-patru picături soluție de analizat se acidulează cu H₂SO₄ diluat și la amestecul obținut se adaugă mai întâi 1-2 picături KI, apoi câteva picături soluție de amidon. În prezența anionilor-oxidanți (IO₃⁻, CrO₄²⁻, NO₂⁻, NO₃⁻) soluția se va colora în albastru (în urma eliminării iodului molecular).

5. Proba pentru anionii-reducători

Câteva picături soluție de analizat se acidulează cu H₂SO₄ diluat și se încălzește ușor, după care se adaugă cu picătura soluție diluată de KMnO₄. Decolorarea acesteia este un semn al prezenței anionilor-reducători (S²⁻, SO₃²⁻, S₂O₃²⁻, I⁻, Br⁻, NO₂⁻, Cl⁻, C₂O₄²⁻, SCN⁻) în soluția de analizat.

6. Proba pentru anionii-reducători puternici

La câteva picături soluție de analizat în mediu neutru sau slab acid se adaugă cu picătura soluție diluată de I₂ în KI. Decolorarea acesteia indică prezența în soluția de analizat a anionilor-reducători puternici (SO₃²⁻, S₂O₃²⁻, S²⁻).

7. Proba pentru anionii acizilor volatili sau care ușor se descompun.

La 5-6 pic. sol. de analizat se toarnă 8-10 pic. sol. H₂SO₄ dil., eliminarea bulelor – prezența anionilor CO₃²⁻, NO₂⁻, SO₃²⁻, S₂O₃²⁻, S²⁻ și posibil CH₃COO⁻.

Dacă soluția acidulată încălzită nu are miros specific, reiese că în ea lipsesc anionii S^{2-} , SO_3^{2-} , $S_2O_3^{2-}$, NO_2^- și CH_3COO^- .

Eliminarea I_2 și Br_2 la încălzirea soluției cu acid sulfuric diluat poate fi cauzată de oxidarea anionilor I^- și Br^- de anionii-oxidanți sau reducerea anionilor IO_3^- și BrO_3^- de unii reducători.

II. Identificarea anionilor

Depistarea anionilor în amestec se efectuează prin metoda fracționată.

Identificarea anionului SO_4^{2-}

Anionul SO_4^{2-} se depistează dintr-o probă aparte de soluție de analizat prin acțiunea clorurii de bariu în mediu acid (HNO_3 sau HCl).

Identificarea anionului SO_3^{2-}

Anionul SO_3^{2-} se determină prin reacția de descompunere cu H_2SO_4 la încălzire. Gazul sur ce se degajă se trece prin soluția de $KMnO_4$.

Dacă în soluție sunt prezenți anionii NO_2^- , atunci ei trebuie înlăturați, deoarece ei împiedică la depistarea anionului SO_3^{2-} (la încălzire cu NH_4Cl solid sau cu ureea), sau la 4 picături soluție de analizat se adaugă 4 picături soluție $BaCl_2$. Sedimentul se separă prin centrifugare, se spală cu apă distilată și se prelucrează cu 2-3 picături soluție de HCl . Se determină gazul eliminat.

Identificarea anionului CO_3^{2-}

Acest anion se determină prin reacția cu acizii minerali. (vezi compart. 1.3., lucrarea de laborator № 8).

Identificarea anionului PO_4^{3-}

Anionul PO_4^{3-} se identifică din probă aparte cu mixtura magneziană sau molibdatul de amoniu. Dacă în soluție sunt prezenți anionii grupei II analitice și anionul SO_3^{2-} , atunci identificarea PO_4^{3-} se efectuează în felul următor:

La 5-6 picături soluție de analizat se adaugă același volum de soluție $BaCl_2$. Precipitatul se înlătură prin centrifugare (filtrare) se spală cu apă distilată, după care se dizolvă în soluție de HCl (2N). Soluția acidulată primită se neutralizează cu

amoniac până la pH=7–8, apoi se adaugă câteva cristale de NH₄Cl și puțin se încălzește. În soluția primită se determină anionul PO₄³⁻.

Identificarea anionului C₂O₄²⁻

La o porțiune de soluție de analizat se adaugă CaCl₂ în mediu de acid acetic. Anionii grupei II și III rămân în soluție, iar în precipitat se vor afla aproape toți anionii grupei I.

Precipitatul se spală, apoi se tratează cu acid sulfuric diluat. La o ușoară încălzire se adaugă cu picătura soluție diluată de KMnO₄, care ar trebui să se decoloreze în prezența lui C₂O₄²⁻.

Ionii SO₃²⁻ și S₂O₃²⁻ în mediu de CH₃COOH, și apoi de H₂SO₄ se descompun și nu împiedică reacția.

Identificarea anionului S²⁻

Anionul S²⁻ se identifică prin reacția acetatului de plumb sau prin oxidarea lui până la sulf liber. Ionul S²⁻ împiedică identificarea de mai departe a ionilor de Cl⁻, I⁻ și Br⁻, de aceea el trebuie înlăturat.

Pentru aceasta, la 5-6 picături soluție de analizat neutră sau slab alcalină (pH = 7–9) se adaugă sulfat de zinc și se încălzește.

Sulfura de zinc formată se înlătură prin centrifugare și în centrifugat se identifică anionii Cl⁻, I⁻ și Br⁻.

Identificarea anionului Cl⁻ în prezența celorlalți anioni din grupa II analitică.

Consultați compartimentul 2.1. (reacția anionului Cl⁻, lucr. de laborator № 8).

Identificarea anionului Br⁻ în prezența anionului I⁻

La 3-5 picături soluție de analizat, care conține anionii Br⁻ și I⁻, se adaugă același volum de H₂SO₄ diluat, 6-8 picături de benzen (cloroform), și agitându-se continuu, se adaugă cu picătura apă de clor. La început stratul de organică se colorează în violet (eliminarea iodului elementar), iar la adăugarea unui exces de reactiv, culoarea violetă dispare (oxidarea I₂ la HIO₃).

Mărind treptat volumul de apă de clor, atingem momentul când stratul de benzen iarăși se colorează, dar în galben-brun (oxidarea Br⁻ în Br₂).

Analiza calitativă

Identificarea anionului I^- și SCN^- în cazul prezenței lor concomitente.

Anionul de I^- se identifică prin reacția de oxidare cu apă de clor la iod elementar, iar anionul SCN^- cu reactivul $Co(NO_3)_2$.

Identificarea I^- în prezența CH_3COO^-

Ionul de I^- se oxidează la I_2 liber (numai nu cu Fe^{3+}), iar anionul CH_3COO^- poate fi depistat cu alcoolul etilic în prezența acidului sulfuric (acetatul de etil cu miros plăcut).

Identificarea SCN^- în prezența CH_3COO^-

Folosirea reactivului $FeCl_3$ pentru identificarea anionului SCN^- e imposibilă din cauza obținerii aproximativ a aceluiași efect analitic și cu anionul CH_3COO^- .

Deci, anionul SCN^- se identifică folosind reactivul $Co(NO_3)_2$ sau $CoCl_2$, iar CH_3COO^- prin reacția de esterificare.

Identificarea anionului NO_3^-

Dacă în urma cercetărilor preliminare, ionii NO_2^- n-au fost depistați, atunci anionul NO_3^- se identifică cu difenilamina. Dacă în soluție sunt prezenți ionii NO_2^- , atunci ei trebuie înlăturați cu ajutorul NH_4Cl sau ureei.

Identificarea anionului NO_2^-

Acest ion se determină prin reacția cu acizii minerali (eliminarea gazului brun), cu iodura de potasiu sau acidul sulfuric.

Lucrare de laborator № 10

Analiza substanței solide

Prin analiza substanței se determină compoziția ei, adică din ce cationi și anioni este alcătuită, pe baza cărui fapt se alcătuiește formula chimică.

Proba primită de substanță solidă se împarte în trei părți: prima – pentru identificarea cationilor, a doua – pentru anioni și a treia – pentru controlul sau repetarea analizei.

Analiza substanței se începe cu controlul solubilității în diferiți solvenți.

Controlul solubilității substanței

Câteva cristale de substanță de analiză se prelucrează într-o eprubetă cu 12-14 picături de apă distilată. Dacă nu se dizolvă, atunci se încălzește puțin pe baia de apă.

Dacă substanța nu se dizolvă în apă, atunci în altă eprubetă se tratează cu 10-12 picături soluție HCl (2M); dacă este nevoie se încălzește. Dacă substanța nu se dizolvă, atunci se încearcă solubilitatea în soluție HNO₃ (2M), HNO₃ (conc.), HCl (conc.), apa regală, hidroxid de amoniu.

În dependență de solubilitatea substanței de analiză se deosebesc diferite metode de cercetare.

I. Analiza substanței solubile în apă

Se i-au aproximativ 0,05 g de substanță de analiză și se dizolvă în 4-5 ml de apă distilată. După tabela solubilității faceți concluziile respective, referitor la prezența anumitor săruri în soluție.

La început se atrage atenția la colorația și mediul soluției. După culoarea soluției se poate spune de prezența sau lipsa anumitor ioni, de exemplu: Cu²⁺, Co²⁺, Ni²⁺, Fe³⁺, Cr³⁺, CrO₄²⁻, Cr₂O₇²⁻.

Reacția alcalină a soluției adevărește prezența hidroxizilor sau a sărurilor formate din cationii bazelor puternice și anionii acizilor slabi (Na₂S, K₂CO₃, CH₃COONa etc.).

Mediul acid (pH<7) ne indică prezența în soluție a acizilor liberi, sărurilor acide sau a sărurilor formate din baze slabe și acizi puternici (NH₄Cl, ZnCl₂, AlCl₃).

Reacția neutră a soluției ne indică prezența sărurilor neutre (KCl, Na₂SO₄, CH₃COONH₄).

După cercetările preliminare se poate de identificat prezența cationilor și anionilor.

1. Identificarea cationilor

În probe aparte cu ajutorul reactivilor de grupă se determină ce grupe de cationi pot fi prezente în soluție.

Controlul prezenței cationilor grupei I analitice

La 3-4 picături soluție de analizat se adaugă 2-3 picături soluție Na_2CO_3 . Dacă sediment nu apare, atunci în soluție pot fi prezenți numai cationii grupei I (NH_4^+ , K^+ , Na^+), deoarece ceilalți cationi formează sedimente. Grupa I se identifică aparte.

Verificarea prezenței cationilor grupei II analitice

Dacă la adăugarea carbonatului de sodiu sa format precipitat, atunci la altă probă (10-12 picături) se adaugă soluție HCl (2-3 picături). În cazul formării precipitatului, se adaugă soluție HCl până la sedimentarea completă. Precipitatul se separă prin centrifugare, se spală cu apă și în el se determină cationii Ag^+ , Pb^{2+} , Hg_2^{2+} .

Identificarea cationilor grupei III analitice

La 2-3 picături soluție de analizat se adaugă același volum de soluție H_2SO_4 (2N) și se încălzește. Formarea precipitatului ne indică prezența cationilor Ba^{2+} , Sr^{2+} , Ca^{2+} , care sunt identificați cu reacțiile specifice.

Identificarea cationilor grupei IV analitice

Dacă la acțiunea soluțiilor de HCl , H_2SO_4 precipitate nu se formează, atunci la 2-3 picături soluție de analizat se adaugă exces de NaOH (5-6 picături). Dizolvarea precipitatului format la început ne indică prezența cationilor grupei IV. Dacă precipitatul nu se dizolvă în exces de NaOH , atunci aceasta ne indică prezența cationilor grupei V.

Identificarea cationilor grupei VI analitice

Dacă la acțiunea asupra soluției de analizat a unui exces de amoniac, precipitatul se dizolvă, aceasta ne indică prezența cationilor din grupa VI analitică. Grupa de cationi identificată se determină cu ajutorul reacțiilor individuale.

2. Identificarea anionilor

Identificarea anumitor cationi în soluția de analizat, de acum facilitează depistarea anionilor. Folosind tabela solubilității se poate prealabil de prezis prezența anumitor anioni în soluția de analizat. De exemplu: sarea este solubilă în apă și în soluția neutră s-a identificat cationul de Ba^{2+} , atunci în soluție nu pot fi prezenți anionii SO_4^{2-} , SO_3^{2-} , CO_3^{2-} .

Prezența grupelor de anioni în soluție se identifică cu ajutorul reactivilor de grupă. Soluția de BaCl_2 se folosește pentru depistarea anionilor grupei I analitice. Grupa II de anioni se identifică în soluție acidulată cu HNO_3 cu nitratul de argint. Dacă în primul și al doilea caz nu se atestă formarea precipitatului, atunci în soluția de analizat pot fi prezenți anionii grupei III analitice.

După identificarea grupei de anioni, fiecare din ei se analizează cu ajutorul reacțiilor individuale.

II. Analiza substanței insolubile în apă

După tabela solubilității se conchide, că substanța de analiză nu poate conține cationi ai grupei I analitice, deoarece sărurile formate de acești cationi sunt solubile.

Câteva cristale de substanță se tratează într-o eprubetă cu soluție HCl (2N) la încălzire. Dacă substanța nu se dizolvă în HCl , atunci se încearcă dizolvarea în soluții de HNO_3 (2N) și H_2SO_4 (2N). La un efect negativ, noi porții de substanță se tratează cu aceeași acizi, de acum concentrați – la încălzire sub nișă. Dacă substanța se dizolvă, atunci soluția obținută atent se evaporă, până la înlăturarea completă a excesului de acid. Reziduu se dizolvă la încălzire într-o cantitate mică de apă, acidulată cu HCl .

Găsind solventul corespunzător, metoda de analiză de mai departe este aceeași ca și la substanța solubilă în apă.

Trebuie de ținut cont de faptul că soluțiile acide obținute trebuie neutralizate. Dacă substanța se dizolvă în soluție de HCl , atunci în soluție lipsesc cationii Pb^{2+} , Ag^+ , Hg_2^{2+} ; dacă se dizolvă în soluție de H_2SO_4 – atunci lipsesc cationii Ba^{2+} , Sr^{2+} , Ca^{2+} și posibil Pb^{2+} . Eliminarea bulelor de gaz la tratarea cu acid ne denotă prezența unei sări a unui acid volatil sau care ușor se descompune.

Dacă substanța de analiză nu s-a dizolvat în apă, acizi sau „apă regală”, atunci ea poate fi AgCl , AgBr , AgI sau BaSO_4 , SrSO_4 , CaSO_4 , PbSO_4 .

Dizolvarea sulfatului de plumb

La o probă de substanță de analiză se adaugă exces de soluție NaOH . În soluția primită se identifică cationul de plumb cu reacțiile individuale.

Analiza calitativă

Dizolvarea sulfatilor BaSO₄, SrSO₄, CaSO₄

Sulfatii se trec în carbonați, se dizolvă în acid acetic și în soluția primită se identifică cationii Ba²⁺, Sr²⁺ și Ca²⁺ cu reacțiile individuale specifice.

Dizolvarea clorurilor AgCl și AgBr

La o probă se adaugă exces soluție de amoniac. În soluția primită se identifică ionul Ag⁺.

Dizolvarea iodurii de argint AgI

O porțiune aparte se tratează cu soluție de Na₂S₂O₃. În soluția primită se identifică anionul I⁻ cu reacțiile caracteristice.

- De repetat reacțiile caracteristice de identificare ale cationilor și anionilor.

Constante de disociere a bazelor (25°C)

Denumirea bazei	Formula	$K_{dis.}$
soluție de amoniac	$NH_3 + H_2O$	$1,79 \cdot 10^{-5}$
anilină	$C_6H_5NH_2$	$4,2 \cdot 10^{-10}$
hidroxilamină	NH_2OH	$9,6 \cdot 10^{-9}$
uree	$CO(NH_2)_2$	$1,5 \cdot 10^{-4}$
tiouree	$CS(NH_2)_2$	$1,35 \cdot 10^{-13}$
hidroxid de argint	$AgOH$	$5,0 \cdot 10^{-3}$
hidroxid de calciu	$Ca(OH)_2$	$K_2 = 4 \cdot 10^{-2}$
hidroxid de plumb	$Pb(OH)_2$	$K_1 = 9,55 \cdot 10^{-4}$ $K_2 = 3,0 \cdot 10^{-8}$
hidroxid de zinc	$Zn(OH)_2$	$K_2 = 1,5 \cdot 10^{-9}$
hidroxid de magneziu	$Mg(OH)_2$	$K_1 = 3,0 \cdot 10^{-3}$ $K_2 = 4,1 \cdot 10^{-5}$
hidroxid de mangan	$Mn(OH)_2$	$K_2 = 3,0 \cdot 10^{-4}$

Constante de disociere a acizilor (25°C)

Denumirea acidului	Formula	$K_{dis.}$
hipocloros	$HClO$	$5 \cdot 10^{-8}$
azotos	HNO_2	$4 \cdot 10^{-4}$
iodic	HIO_3	$1,67 \cdot 10^{-1}$
peroxid de hidrogen	H_2O_2	$2,4 \cdot 10^{-12}$
cianhidric	HCN	$7,2 \cdot 10^{-10}$
benzoic	C_6H_5COOH	$6,3 \cdot 10^{-5}$
malonic	$CH_3CHOHCOOH$	$1,37 \cdot 10^{-4}$
formic	$HCOOH$	$1,77 \cdot 10^{-4}$
acetic	CH_3COOH	$1,75 \cdot 10^{-5}$
cloracetic	$CH_2ClCOOH$	$1,4 \cdot 10^{-3}$
fluorhidric	HF	$6,8 \cdot 10^{-4}$
sulfuros	H_2SO_3	$K_1 = 1,3 \cdot 10^{-2}$ $K_2 = 5 \cdot 10^{-6}$
sulfhidric	H_2S	$K_1 = 5,7 \cdot 10^{-8}$ $K_2 = 1,2 \cdot 10^{-15}$
carbonic	H_2CO_3	$K_1 = 4,31 \cdot 10^{-7}$ $K_2 = 5,61 \cdot 10^{-11}$
bicromic	$H_2Cr_2O_7$	$K_2 = 2,3 \cdot 10^{-2}$
cromic	H_2CrO_4	$K_1 = 1,8 \cdot 10^{-1}$ $K_2 = 3,2 \cdot 10^{-7}$

oxalic	$\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$	$K_1 = 5,9 \cdot 10^{-2}$ $K_2 = 6,4 \cdot 10^{-5}$
silicic	H_2SiO_3	$K_1 = 1 \cdot 10^{-10}$ $K_2 = 2 \cdot 10^{-12}$
tiosulfuric	$\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_3$	$K_1 = 2,5 \cdot 10^{-1}$ $K_2 = 1,9 \cdot 10^{-2}$
arsenic	H_3AsO_4	$K_1 = 5,62 \cdot 10^{-3}$ $K_2 = 1,7 \cdot 10^{-7}$ $K_3 = 2,95 \cdot 10^{-12}$
arsenios	H_3AsO_3	$K_1 = 5,8 \cdot 10^{-10}$ $K_2 = 3 \cdot 10^{-14}$
fosforic	H_3PO_4	$K_1 = 7,6 \cdot 10^{-3}$ $K_2 = 6,2 \cdot 10^{-8}$ $K_3 = 4,2 \cdot 10^{-13}$
fosforos	H_3PO_3	$K_1 = 1,6 \cdot 10^{-3}$ $K_2 = 7 \cdot 10^{-7}$

Anexa 3

Produs de solubilitate, solubilitatea (20°C)

Formula	PS	S, mol/l	S, g/100ml (H ₂ O)
Bromuri			
AgBr	$7,7 \cdot 10^{-15}$	$8,8 \cdot 10^{-8}$	$1,65 \cdot 10^{-5}$
PbBr ₂	$7,4 \cdot 10^{-5}$	$2,6 \cdot 10^{-2}$	$9,54 \cdot 10^{-1}$
Ioduri			
AgI	$1,5 \cdot 10^{-16}$	$1,2 \cdot 10^{-8}$	$2,82 \cdot 10^{-7}$
PbI ₂	$8,7 \cdot 10^{-9}$	$1,3 \cdot 10^{-3}$	$5,99 \cdot 10^{-2}$
CuI	$5,06 \cdot 10^{-12}$	$2,35 \cdot 10^{-6}$	$4,38 \cdot 10^{-5}$
Cloruri			
AgCl	$1,6 \cdot 10^{-10}$	$1,3 \cdot 10^{-5}$	$1,86 \cdot 10^{-4}$
PbCl ₂	$2,4 \cdot 10^{-4}$	$3,9 \cdot 10^{-2}$	1,08
Hg ₂ Cl ₂	$1,1 \cdot 10^{-18}$	$1,6 \cdot 10^{-5}$	$7,55 \cdot 10^{-4}$
Sulfuri			
Ag ₂ S	$1,6 \cdot 10^{-49}$	$3,4 \cdot 10^{-17}$	$8,43 \cdot 10^{-16}$
Ag ₂ CNS	$7,1 \cdot 10^{-18}$	$8,45 \cdot 10^{-7}$	$1,4 \cdot 10^{-5}$
PbS	$1,1 \cdot 10^{-29}$	$3,3 \cdot 10^{-15}$	$7,9 \cdot 10^{-14}$
HgS	$4 \cdot 10^{-53}$	$6,3 \cdot 10^{-27}$	$1,47 \cdot 10^{-25}$
NiS	$3 \cdot 10^{-21}$	$5,5 \cdot 10^{-11}$	$4,99 \cdot 10^{-10}$
CoS	$7 \cdot 10^{-23}$	$8,4 \cdot 10^{-12}$	$7,64 \cdot 10^{-11}$
CuS	$8,5 \cdot 10^{-45}$	$9,2 \cdot 10^{-23}$	$8,8 \cdot 10^{-22}$
Sulfati			
Ag ₂ SO ₄	$7,7 \cdot 10^{-5}$	$2,7 \cdot 10^{-2}$	$8,42 \cdot 10^{-1}$
PbSO ₄	$2,2 \cdot 10^{-8}$	$1,5 \cdot 10^{-4}$	$4,55 \cdot 10^{-3}$

BaSO ₄	$1,08 \cdot 10^{-10}$	$1 \cdot 10^{-5}$	$2,33 \cdot 10^{-4}$
SrSO ₄	$2,8 \cdot 10^{-7}$	$5,3 \cdot 10^{-4}$	$9,74 \cdot 10^{-3}$
CaSO ₄ ·2H ₂ O	$2,5 \cdot 10^{-5}$	$5,0 \cdot 10^{-3}$	$1,34 \cdot 10^{-1}$
Fosfați			
Ag ₃ PO ₄	$1,8 \cdot 10^{-18}$	$1,6 \cdot 10^{-5}$	$4,19 \cdot 10^{-4}$
Pb ₃ (PO ₄) ₂	$1,5 \cdot 10^{-32}$	$1,7 \cdot 10^{-7}$	$1,38 \cdot 10^{-5}$
MgNH ₄ PO ₄	$2,5 \cdot 10^{-13}$	$6,3 \cdot 10^{-5}$	$8,65 \cdot 10^{-4}$
Ca ₃ (PO ₄) ₂	$2,1 \cdot 10^{-29}$	$7,2 \cdot 10^{-7}$	$3,56 \cdot 10^{-5}$
Ba ₃ (PO ₄) ₂	$2,8 \cdot 10^{-22}$	$4,9 \cdot 10^{-5}$	$4,9 \cdot 10^{-5}$
Oxalați			
Ag ₂ C ₂ O ₄	$1,1 \cdot 10^{-11}$	$1,4 \cdot 10^{-4}$	$4,25 \cdot 10^{-3}$
PbC ₂ O ₄	$3,2 \cdot 10^{-11}$	$5,7 \cdot 10^{-6}$	$1,68 \cdot 10^{-4}$
BaC ₂ O ₄ ·2H ₂ O	$1,2 \cdot 10^{-7}$	$3,5 \cdot 10^{-4}$	$8,55 \cdot 10^{-1}$
SrC ₂ O ₄ ·H ₂ O	$5,61 \cdot 10^{-8}$	$2,4 \cdot 10^{-4}$	$4,26 \cdot 10^{-3}$
CaC ₂ O ₄ ·H ₂ O	$2,57 \cdot 10^{-9}$	$5,1 \cdot 10^{-5}$	$7,45 \cdot 10^{-4}$
MgC ₂ O ₄	$8,57 \cdot 10^{-5}$	$9,2 \cdot 10^{-3}$	$1,03 \cdot 10^{-1}$
Cromați			
Ag ₂ CrO ₄	$9,0 \cdot 10^{-12}$	$1,3 \cdot 10^{-4}$	$4,31 \cdot 10^{-3}$
PbCrO ₄	$1,8 \cdot 10^{-14}$	$1,3 \cdot 10^{-7}$	$4,2 \cdot 10^{-6}$
BaCrO ₄	$2,4 \cdot 10^{-10}$	$1,5 \cdot 10^{-5}$	$3,8 \cdot 10^{-4}$
SrCrO ₄	$3,5 \cdot 10^{-5}$	$5,9 \cdot 10^{-3}$	$1,2 \cdot 10^{-1}$
Carbonați			
Ag ₂ CO ₃	$6,15 \cdot 10^{-12}$	$1,15 \cdot 10^{-4}$	$3,17 \cdot 10^{-3}$
PbCO ₃	$1,5 \cdot 10^{-13}$	$3,9 \cdot 10^{-7}$	$1,04 \cdot 10^{-5}$
Hg ₂ CO ₃	$9 \cdot 10^{-17}$	$2,8 \cdot 10^{-6}$	$1,29 \cdot 10^{-4}$
BaCO ₃	$8,1 \cdot 10^{-9}$	$9 \cdot 10^{-5}$	$1,78 \cdot 10^{-3}$
SrCO ₃	$1,6 \cdot 10^{-9}$	$4 \cdot 10^{-5}$	$5,91 \cdot 10^{-4}$
CaCO ₃	$4,8 \cdot 10^{-9}$	$6,93 \cdot 10^{-5}$	$6,94 \cdot 10^{-4}$
ZnCO ₃	$2,7 \cdot 10^{-8}$	$1,6 \cdot 10^{-4}$	$2,01 \cdot 10^{-3}$
MnCO ₃	$8,8 \cdot 10^{-11}$	$9,4 \cdot 10^{-6}$	$1,08 \cdot 10^{-4}$
FeCO ₃	$2,5 \cdot 10^{-11}$	$5 \cdot 10^{-6}$	$5,79 \cdot 10^{-5}$
Hidroxizi			
Ca(OH) ₂	$3,1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-2}$	$1,48 \cdot 10^{-1}$
Mg(OH) ₂	$5 \cdot 10^{-12}$	$1,1 \cdot 10^{-4}$	$6,42 \cdot 10^{-4}$
Cd(OH) ₂	$1,2 \cdot 10^{-14}$	$1,4 \cdot 10^{-5}$	$2,04 \cdot 10^{-4}$
Ni(OH) ₂	$4,8 \cdot 10^{-16}$	$5,4 \cdot 10^{-6}$	$5,01 \cdot 10^{-5}$
Fe(OH) ₂	$6,3 \cdot 10^{-16}$	$4,9 \cdot 10^{-6}$	$4,5 \cdot 10^{-5}$
Co(OH) ₂	$2 \cdot 10^{-16}$	$3,7 \cdot 10^{-6}$	$3,44 \cdot 10^{-5}$
Zn(OH) ₂	$7,1 \cdot 10^{-18}$	$1,4 \cdot 10^{-6}$	$1,49 \cdot 10^{-5}$
Cu(OH) ₂	$5,6 \cdot 10^{-20}$	$2,4 \cdot 10^{-7}$	$2,34 \cdot 10^{-6}$
Al(OH) ₃	$1,9 \cdot 10^{-33}$	$2,9 \cdot 10^{-9}$	$2,26 \cdot 10^{-8}$
Fe(OH) ₃	$3,8 \cdot 10^{-38}$	$1,9 \cdot 10^{-9}$	$2,03 \cdot 10^{-8}$

Intervalul pH de sedimentare a unor hidroxizi

Hidroxidul	Intervalul pH	Hidroxidul	Intervalul pH
Sb(OH) ₃	0,9 – 1,9	Zn(OH) ₂	6,8 – 8,3
Fe(OH) ₃	2,2 – 3,2	Co(OH) ₂	7,2 – 8,7
Sn(OH) ₂	2,3 – 3,2	Pb(OH) ₂	7,2 – 8,7
Al(OH) ₃	3,8 – 4,8	Fe(OH) ₂	7,4 – 8,8
Bi(OH) ₃	4,4 – 5,5	Mn(OH) ₂	7,9 – 9,4
Cr(OH) ₃	4,6 – 5,6	Cd(OH) ₂	8,0 – 9,5
Cu(OH) ₂	5,4 – 6,9	AgOH	8,3 – 11,3
Ni(OH) ₂	6,7 – 8,2	Mg(OH) ₂	9,4 – 10,9

Densitatea și concentrația unor soluții de baze

Densitatea, g/cm ³	NH ₄ OH		NaOH		KOH	
	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·echiv./l	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·echiv./l	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·echiv./l
0,88	35,0	18,0	–	–	–	–
0,90	28,3	15	–	–	–	–
0,91	25,0	13,4	–	–	–	–
0,92	21,8	11,8	–	–	–	–
0,94	15,6	8,6	–	–	–	–
0,96	9,9	5,6	–	–	–	–
0,98	4,8	2,8	–	–	–	–
1,05	–	–	4,5	1,25	5,5	1,0
1,10	–	–	9,0	2,5	10,9	2,1
1,15	–	–	13,5	3,9	16,1	3,3
1,20	–	–	18,0	5,4	21,2	4,5
1,25	–	–	22,5	7,0	26,1	5,8
1,30	–	–	27,0	8,8	30,9	7,2
1,35	–	–	31,8	10,7	35,5	8,5

Densitatea și concentrația unor soluții de acizi

Densitatea, g/cm ³	HCl		HNO ₃		H ₂ SO ₄	
	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·equiv./l	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·equiv./l	Partea de masă, %	Normalitatea, mol·equiv./l
1,02	4,13	1,15	3,70	0,6	–	–
1,04	8,16	2,3	7,26	1,2	–	–
1,04	10,2	2,9	9,0	1,5	7,4	1,6
1,06	12,2	3,5	10,7	1,8	8,8	1,9
1,08	16,2	4,8	13,9	2,4	11,6	2,6
1,10	20,0	6,0	17,1	3,0	14,4	3,2
1,12	23,8	7,3	12,2	3,6	17,0	3,9
1,14	27,7	8,7	23,3	4,2	19,9	4,6
1,15	29,6	9,3	24,8	4,5	20,9	4,9
1,19	37,2	12,2	30,9	5,8	26,0	6,3
1,20	–	–	32,3	6,2	27,3	6,7
1,25	–	–	39,8	7,9	33,4	8,5
1,30	–	–	47,5	9,8	39,2	10,4
1,35	–	–	55,8	12,0	44,8	12,3
1,40	–	–	65,3	14,5	50,1	14,3
1,42	–	–	69,8	15,7	52,2	15,1
1,45	–	–	–	–	55,0	16,3
1,50	–	–	–	–	59,8	18,3
1,55	–	–	–	–	64,3	20,3
1,60	–	–	–	–	68,7	22,4
1,65	–	–	–	–	73,0	24,6
1,70	–	–	–	–	77,2	26,8
1,84	–	–	–	–	95,6	35,9

Bibliografie:

1. Grigore V. Budu. Chimie analitică calitativă. Chișinău, „Știința”, 1994.
2. M. Revenco, P. Chetruș. Metode de identificare și separare a cationilor. Chișinău, 1995.
3. Н. Я. Логинов, А. Г. Воскресенский, И. С. Солодкин. Аналитическая химия. Москва, 1975.
4. А. Г. Воскресенский, И. С. Солодкин. Практическое руководство по качественному полумикроанализу. Москва, 1972.
5. В. Н. Алексеев. Курс качественного химического полумикроанализа. Москва, 1973.
6. Лурье Ю. Ю. Справочник по аналитической химии. Москва, 1989.

CUPRINS

Anotație -----	3
Generalități -----	4
Reacțiile de identificare ale cationilor grupelor I, II, III analitice -----	7
Analiza amestecului de cationi din grupele I-III analitice -----	15
Reacțiile de identificare ale cationilor grupelor IV, V, VI analitice -----	19
Analiza amestecului de cationi din grupa IV analitică -----	31
Analiza amestecului de cationi din grupa V analitică -----	33
Analiza amestecului de cationi din grupa VI analitică -----	35
Analiza amestecului de cationi din grupele I-VI analitice -----	37
Reacțiile de identificare ale anionilor grupelor I, II, III analitice -----	41
Analiza amestecului de anioni din grupele I-III analitice -----	52
Analiza substanței solide -----	56
Anexe -----	61
Bibliografia -----	66

